

Högskolan Dalarna, Campus Falun

Religion C

C- uppsats 10 poäng

Handledare: Torsten Blomkvist

Ventileringsdatum: 2007-01-18

*Internet-aktiva svenska nyhedniska rörelser och
deras inställning till rasism*

HÖGSKOLAN
Dalarna

Uppsatsförfattare: Ingrid Faste

Adress: Rattvägen 17, 771 42 Ludvika

E-post: ingrid_faste@hotmail.com

Abstract

Syftet: Att undersöka i vilken utsträckning rasistiska ideal finns hos nu Internet-aktiva svenska nyhedniska rörelser och likaledes i vilken mån man kan hitta kopplingar till nynazism i de undersökta rörelserna. Diskussionen förs med hjälp av fyra frågeställningar, vilka ställts mot texten på de granskade rörelsernas hemsidor. De utvalda rörelserna är: Sveriges Asatrosamfund, Idavallen, Vanasamfundet Moder Jord och Vitka Förbundet

Frågeställningarna:

- 1/Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?
- 2/Hur ser man på ras/hygien? Sexualitet och kvinnans position?
- 3/Hur ser man på naturen och miljöfrågor?
- 4/Hur förhåller man sig till samhället?

Resultat: Min studie gav vid handen att ingen av de granskade rörelserna kunde sägas ha rasistiska ideologier eller ha nynazistiska kopplingar. Detta var ett överraskande resultat med tanke på tidigare forskning.

Nyckelord: nyhedendom, nyhedniska rörelser, paganism, nypaganism, forn sed, asatro, vanatro, schamanism, norrön tradition, vitka, Sveriges Asatrosamfund, Idavallen, Vanasamfundet Moder Jord, Vitka Förbundet, rasism, nynazism

Jag vill här rikta ett stort tack till Mikael Lerman och Elisabet Vanerot som på sina respektive samfundets vägnar besvarade mina frågor och tog sig tid att läsa igenom mitt arbete samt att kommentera.

Jag vill också tacka min handledare Torsten Blomkvist från Högskolan Dalarna och Gunnar Preutz (utforskare och utövare av den forna seden). Båda har bistått mig med värdefulla råd och kommentarer under hela arbetes gång och båda har tålmodig lyssnat när jag frustrerat har utgjutit min förvirring över det flytande fält som (ny)hedendom och forskningen om densamma utgör.

¹ Under studiens gång har jag mött argumentet; att om man ska använda begreppet nyhedendom borde man i konsekvensens namn även använda nykristendom på kristendomen, eftersom kristendom av idag inte ser ut som den gjorde för ca 2000 år sedan. Jag är medveten om att många vill benämna sin tro som just hedendom - men just här i denna studie - använder jag ändå för den allmänna akademiska konsensusens skull begreppet nyhedendom istället, och hoppas att ingen ska ta illa upp eller känna sig sårad.

<u>1 Inledning</u>	5
<u>2 Tidigare forskning</u>	7
<u>3 Syfte och frågeställningar</u>	12
<u>4 Teoretiska ramar</u>	13
<u>4.1 Rasism</u>	14
4.1.1 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?.....	15
4.1.2 Hur ser man på rashygien, sexualitet och kvinnans position?.....	18
4.1.3 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?.....	19
4.1.4 Hur förhåller man sig till samhället?.....	21
<u>4.2 Nyhedendom</u>	22
4.2.1 Enbart Asatro – men i skiljda kontexter.....	25
4.2.2 Kategoriseringar.....	26
<u>5 Metod och avgränsningar</u>	33
5.1 Grupperingar.....	35
<u>6 Undersökning</u>	36
<u>6.1 Nyhedniska organisationer</u>	36
6.1.1 Odinismens representant – ingen på Internet svensk aktiv rörelse hittad.....	36
6.1.2 Asatrons representant - Sveriges Asatrosamfund.....	38
6.1.3 Vanatrons representant – Vanasamfundet Moder Jord.....	39
6.1.4 Nyshamanismens/sejdens representant – Ratatosk som uppgått i Idavallen.....	40
6.1.5 Den norröna traditionens och trons representant -.....	42
6.1.6 Vitkarörelsens representant – Vitka Förbundet.....	42
<u>6.2 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?</u>	43
<u>6.3 Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?</u>	47
<u>6.4 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?</u>	49
<u>6.5 Hur förhåller man sig till samhället?</u>	50
<u>7 Diskussion</u>	51
<u>7.1 Jämförelse mellan de olika rörelserna</u>	51
7.1.1 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?.....	51
7.1.2 Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?.....	53
7.1.3 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?.....	54
7.1.4 Hur förhåller man sig till samhället?.....	54
<u>7.2 Sammanfattande diskussion</u>	55
7.2.1 Studiens resultat versus tidigare forskning.....	57
7.2.2 Tänkbara orsaker till skiljda resultat.....	59
<u>8 Sammanfattning</u>	62
<u>Litteratur- och källförteckning</u>	64

1 Inledning

Man menar att det nästan samtidigt i England, USA, Holland, Belgien, Frankrike, Danmark, Sverige, Nya Zeeland, Australien och Island startades asatrogna sällskap, i slutet av 1960-talet och början på 1970-talet.² Dessa rörelser kan (i likhet med afrocentriska, indianska och latinamerikanska samt wicca) ses som en systemkritisk uppgörelse med det moderna samhället. Rörelsernas frammarsch är svår att exakt redogöra för, eftersom det oftast är fråga om löst sammansatta grupper - och även med tanke på att dubbla medlemskap i olika grupper kan förekomma. På Island har Asatruarfelagid vuxit från tolv personer vid begynnelsen 1973, till 777 medlemmar år 2004 enligt Icelandic National Bureau of Statistics³ och i USA förefaller denna religion, vara den som växer fortast av alla.⁴ Antalet organiserade asatrogna i USA uppgår till ungefär 100 000 och till detta kommer ett okänt (men förmodat större) antal oorganiserade troende/ utövare.⁵

Dessa siffror, tillsammans med andra växande grupper i en global trend, talar för att nyhedendomen är på frammarsch. Detta är de flesta forskare utom Fredrik Gregorius, eniga om. En tänkbar anledning till att Gregorius inte håller med, kan vara att hans definition av rörelserna inte stämmer överens med de andra forskarnas sätt att definiera. Gregorius säger: ”Modern asatro är en samlingsterm för grupper som försöker rekonstruera fornskandinavisk religion”⁶ Här kan man tolka Gregorius som att han menar de som sysslar med enbart asatro, och att de är de enda som försöker rekonstruera fornskandinavisk tro på något sätt medan andra kanske räknar in fler i det nyhedniska fältet. Dock säger Gregorius också ”[Moderna asatro] är ett numerärt sett litet fenomen men att intresset för vikingatiden och dess levnadssätt onekligen är större än vad den lilla grupp asatroende ger sken av.”⁷

² Mattias Gardell. ”Vargavinter i Vinland: rasmystik, identitetspolitik och modern asatro i Förenta staterna” i *Myter om det nordiska: mellan romantik och politik*. Red. Raudvere, Andrén & Jennbert, Lund, 2001. s. 159.

³ Michael F. Strmiska och Baldur Sigurvinsson. ”Asatru: Nordic Paganism in Iceland and America”. i *Modern paganism in World Cultures: Comparative Perspectives*. Ed Strmiska. Santa Barbara, 2005. s. 168.

⁴ Stephanie Urquhart. ”Onward Pagan Soldiers: Paganism in the U. S. Military” i *Modern paganism in World Cultures: Comparative Perspectives*. Ed Strmiska. Santa Barbara, 2005. s. 299.

⁵ Gardell, 2001, s. 154.

⁶ Fredrik Gregorius, ”Modern asatro och dess historia” i *Hedendomen i historiens spegel: bilder av det förkristna Norden*. Red. Raudvere, Andrén & Jennbert, 2005, s. 134.

⁷ Gregorius, 2005, s. 162.

På sökmotorn Libris, den 29:e oktober år 2006 återfanns på sökordet ”nyhedendom” 3 7 träffar⁸, som är att jämföra med de 33 753 träffar som återfanns på ”kristendom”, 12 041 träffar på ”judendom” och 15 024 träffar på ”islam”. Vi kan alltså konstatera, att det finns mycket litet skrivet om nyhedendom i förhållande till de tre stora monoteistiska religionerna kristendom, judendom och islam. Givetvis är inte alla dessa träffar – oavsett vilket sökord som använts – att betrakta som forskning, även om det är troligt. Man skulle ändå här kunna dra slutsatsen, att det inte bara är antalet skrivna texterna utan även *forskningen* om nyhedendom som är jämförelsevis liten. Om denna slutsats är riktig, borde det därför inte vara alltför osannolikt att anta, att den forskning som finns inte har hunnit med att täcka detta nya område på ett tillfredställande sätt ännu. Detta även med tanke på att nyhedendomen vuxit fram under relativt kort tid och är en global trend.

Eftersom forskningen kring nyhedniska rörelser tidigare ofta avgränsats till frågor som berör kopplingar till nazism och rasism, är det motiverat att undersöka hur stark den påstådda kopplingen egentligen är. Detta motiveras ytterligare genom att en sådan koppling ofta okritiskt tas för given. När det gäller USA har Mattias Gardell gjort en kartläggande undersökning kring nyhedniska rörelser, men när det gäller Sverige har ingen motsvarande undersökning gjorts

Man har alltså frågat sig vad nazismen/rasismen har gemensamt med nyhedendom och vilka kopplingar som finns. Däremot har man sällan frågat vad nyhedendom har gemensamt med nazism/rasism. Man har heller inte så ofta ställt frågan till de nyhedniska rörelserna själva, eller företrädare för dem, vilket skulle kunna ha gett fler perspektiv och aspekter i diskussionen. Inget ordentligt helhetsgrepp har tagits inriktat på den här typen av frågor i svenska förhållanden och därför känns det motiverat att åtminstone försöka göra det här – även om denna undersökning bara består av en uppsats på C-nivå.

⁸ På sökordet ”asatro” 88 träffar, ”shamanism” 442 träffar, ”schamanism” 363 träffar, ”fornnordisk mytologi” 238 träffar, ”jojck” 288 träffar, ”neopaganism” 33 träffar, ”sejd” 26 träffar, ”forn sed” 2 träffar, ”fornsed” 1 träff och ”odenkult” 2 träffar.

2 Tidigare forskning

Nedan kommer en översikt av hur man från forskarhåll har uppfattat nynazismens och kopplingar med nyhedendom samt rasistiska influenser i nyhedniska kretsar.

Ett av de namn som i sammanhanget verkar vara mycket tongivande är **Mattias Gardell** - docent i religionshistoria – som har gjort en kartläggning av några asatroende grupper i U.S.A. och deras kopplingar till nynazism/rasism.⁹ I många av de övriga forskarnas artiklar och arbeten kan man se hänvisningar till just Gardell. Likaså till **Jeffrey Kaplan** som även Gardell hänvisar i någon mån till och vilken är assisterande professor i Social Sciences. Han har inriktat sitt arbete på kopplingen mellan det han benämner som ”radical right” och religion. ”Radical right” i det här sammanhanget är ett slags övergripande begrepp för nynazism och allmän politisk rasism.¹⁰

Efterföljande forskare har i mångt och mycket följt efter i Kaplans och Gardells fotspår, vilket gör att forskningen blivit lite likriktad såtillvida att politiska kopplingar i allmänhet blir intressanta och rasistiska kopplingar i synnerhet är i fokus – och andra politiska frågor mister intresse.

Exempelvis tenderar man dra alla nyhedniska rörelser över en kam, och att inte göra någon distinktion dem emellan. De samlade nyhedniska rörelser blir sedan kopplade till nynazism och rasism – och detta trots Gardells explicita påpekande om att inte ens *amerikansk* asatro skall uppfattas om en monolitisk enhet utan snarare som samlingsterm för en rad olika berättelser. Gardell säger: ”Utifrån frågan vad asatro är och för vem den nordiska vägen är öppen kan tre principiella tendenser särskiljas.”¹¹ Gardell informerar om dessa tre tendenser. Dels finns nyhedniska rörelser som välkomnar alla oavsett bakgrund, kön och sexuell läggning. Dels finns en grupp som inte har direkta rasistiska ideologier men som ändå helst välkomnar personer med heterosexuell läggning och nordiskt påbrå som medlemmar och detta

⁹ Undersökningen baserar sig på ca ett års långt fältarbete med uppföljningsresor under ytterligare ett år.

¹⁰ *Nation and Race: The developing Euro- American Racist Subculture*. Ed. Jeffrey Kaplan & Tore Björge. Boston, 1998. s. ix.

¹¹ Gardell, 2001, s. 161.

benämner Gardell som etnisk asatro.¹² Gardell säger om dessa: ”Medan en rasistisk logik framträder i den metagenetiska modellen är det viktigt att framhålla att etniska hedningar inte själva betraktar sig som rasister.¹³ Allra mest utrymme ger emellertid Gardell den positionering av nyhedendom som angavs för hans arbetes syfte: Den nyhedendom som är rasistisk och kriminell – och som han anser allt mer dominerar scenen i åtminstone U.S.A.¹⁴

Kaplan skiljer mellan två sorters nyhedendom men kopplar ihop dem och använder sig av formuleringarna ”odinism/ásatrú”¹⁵ omväxlande med ásatrú/odinism¹⁶. Han säger att kopplingen mellan dessa båda och nynazism inte är någon ny företeelse, utan kan spåras så långt tillbaka som till den germanska nationalsocialismen dagar. Vilket Gardell på sätt och vis också gör, i och med att han ger sina läsare en bakgrundshistoria till just de rörelser som han undersöker¹⁷, och som har sina rötter rotade i den germanska nationalsocialismen, ofta i och genom sina grundare.

Visserligen kan vi notera att Kaplan ser odinism och ásatrú som två olika grenar, men han betonar också att ásatrú-rörelser har blivit infiltrerade av nazister och mer eller mindre kidnappade, i syfte att tjäna som en förklädnad för nazi-grupper.¹⁸ Han orienterar oss om processen 1978, då American Ásatrú Movement blev utropat att vara ett odinistiskt sällskap av Allen Vincent. Grundaren till rörelsen, Stephen McNallen, tvingades då att agera och startade därför en ny rörelse: Ásatrú Free Assembly. Kaplan menar dock att McNallens brytning egentligen var en kompromiss, och att han fortsättningsvis ändå sympatiserade med rasideologiska tankar även i det nya samfundet som bildades och att det fortfarande är på det här viset, bland majoriteten av asatro-organisationerna:

McNallen's reaction marks a decisive break with the racialist roots of the modern Odinist revival:

[this] Nazi-Odinist identification has persisted down to this day, but most of us either learned to live with it or simply hoped it would go away if we ignored it.

The Ásatrú Free Assembly announces the end of that tolerance.

¹² Exempel på detta är Asatrú Folk Assembly (AFA), Asatrú Alliance (AA) samt International Asatrú/Odinist Alliance.

¹³ Gardell, 2001, s. 182.

¹⁴ Exempel på sådana rörelser är Odinist Fellowship med den danskfödda Else Christensen som förgrundsfigur samt Wotansfolk med David & Katja Lane och Ron McVan som galjonsfigurer.

¹⁵ *Nation and Race: The Developing Euro-American Racist Subculture*. Ed. Jeffrey Kaplan & Tore Björge. Boston, 1998, s. 109 och 110.

¹⁶ Kaplan, 1998, s. 110.

¹⁷ Gardells studieobjekt är alltså nyhedniska rörelser med kopplingar nynazism och rasism.

¹⁸ Kaplan, 1998, s.110.

We . . . sympathize with the legitimate frustrations of white men who are concerned for their kind and for their culture. These concerns are fully justified. It is a tragedy that these men are driven to radical groups such as the NSWWP because there is no well-known, responsible organization working for white ethnic awareness and identity. [The quote is taken from a typescript of McNallen's summer 1978 statement.]

McNallen's compromise remains policy among the major ásatrú organizations today.¹⁹

Märk väl att Kaplan *inte* säger: major ásatrú organizations of America ...eller gör någon annan nyansering. Även om Kaplan alltså delar Gardells åsikter i vissa saker ser vi också att Kaplan (till skillnad mot Gardell) inte gör några distinkta nyanseringar när han talar om nyhedendomen. Gardell har så att säga tre grader av nyhedendom i förhållande till nationalsocialismen och Gardell undersöker enbart amerikanska förhållanden.

Efterföljande forskare såsom **Nicholas Goodrick-Clarke**²⁰ men även **Stefanie von Schnurbein**²¹, menar att det i kölvattnet av New Age-rörelsen, kom en bredare nyhednisk rörelse i slutet av 1970-talet som kulminerade under 1980- och 1990-talen, där orienteringen mot den germanska religionen var tydlig.²² Goodrick-Clarke menar även att ett antal nyhedniska rörelser också går i täten för den vita ariska fronten.²³ Schnurbein hävdar att völkisch-ideologin och rasismen även fortsättningsvis implicit eller explicit är grunden för de flesta asatrogupperingarna.²⁴ Även **Göran Dahl** – professor i sociologi - har skrivit en artikel där den nya högern – alltså nynazism och rasism – och nyhedendom starkt kopplas samman: ”För det första är nyhedendomen själva centrum i den nya högers ideologi, och de andra beståndsdelarna cirklar kring denna.”²⁵ Dahl menar även att det judisktkristna tänkandet, av den nya högern ses som icke-europeiskt, och därför något som kan och bör bekämpas med just nyhedendom.²⁶ Likaledes **Heléne Lööw**, som är en av Sveriges främsta forskare på historisk nazism, tycks vara inne på samma linje: ”Vikingamytologin och det fornnordiska arvet är centrala delar av den nationalsocialistiska mytologin och har så varit sedan 30-talet”²⁷

¹⁹ Kaplan, 1998, s.110.

²⁰ Nicholas Goodrick-Clarke. *Black Sun: Aryan cults, esoteric nazism and the politics of identity*. London, 2003. s.371, akademiker men numera författare och historiker på heltid.

²¹ Professor vid Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin och specialiserad i något som kallas för Skandinavistik.

²² Schnurbein, 2001, s. 120.

²³ Goodrick-Clarke, 2003, s. 257.

²⁴ Schnurbein, 2001, s.120-121.

²⁵ Dahl, 2001, s. 143.

²⁶ Dahl, 2001, s. 146.

²⁷ Heléne Lööw. *Nazismen i Sverige 1980-1999: Den rasistiska undergroundrörelsen: musiken, myterna, riterna*. (Utökad upplaga) Stockholm, 2000, s. 417.

Men Lööw gör sedan ett viktigt tillägg, några rader längre ner: ”Det betyder naturligtvis inte att vikingatiden, fornnordiska symboler och religioner i sig skulle vara nationalsocialistiska eller rasideologiska, vilket är en vanlig missuppfattning.”²⁸ Samtidigt menar ändå Lööw att den fornnordiska religionen och intresset för nordisk mytologi utgör en möjlig ingång och viktig länk, till just nyhedniska grupper.²⁹ **Anna-Lena Lodenius och Per Wikström** – båda journalister som har specialiserat sig på att rapportera om rasism, nazism och antisemitism - säger att asa- och vikingamystik har varit ett stående inslag inom nazismen alltsedan 1920-talet, men nyanserar genom att även tala om, att nazisterna utvecklat en egen form av asatro som kallas för odinism. Enligt Lodenius och Wikström skiljer sig odinismen från den övriga asatron - men tillägger i ett och samma andetag att rasistiska inslag även finns bland vanliga asatroende - även om dessa rasistiska inslag utgör en minoritet. Ändå heter kapitlet som behandlar frågan om kopplingen mellan nazism och nyhedendom ”Asar och vikingar visar vägen”³⁰ – vilket ger lite dubbla signaler.

Fredrik Gregorius – doktorand i teologi och religionsvetenskap – positionerar sig genom att visserligen placera odinismen i det rasideologiska facket, men även tillfoga i samma andetag, att det faktiskt finns ideologier och rörelser inom den nyhedniska miljön som fokuserar sitt religiösa utövande på Oden, utan att hysa några av de politiska värderingar som odinismen normalt kopplas samman med.³¹

Vi ser alltså att arbete har lagts ner på att fokusera nyhedendom där just kopplingar till nynazism och rasism fokuserats. Endast i förbifarten berör man vid nyhedniska rörelser som inte har kopplingar till nynazism och rasism. Detta skapar lätt en syn på nyhedendomen som en relativt homogen rörelse. Rätt typiskt visar exemplet från Lodenius och Wikström att man nog är medveten om att det finns andra nyhedniska rörelser utan rasistiska övertoner, men att man inte fullt ut definierar detta, och därmed hamnar i en situation där man blir tvetydig. Visserligen ser vi att några av forskarna använt sig av två olika begrepp inordnade under nyhedendomen: asatro och odinism - där vi uppfattar odinismen som en del av asatron och som en extremt rasistisk rörelse medan asatron fortfarande är rasistisk men inte fullt ut lika mycket. Detta skapar synen på att det inom nyhedendomen inte finns så mycket mer än just

²⁸ Lööw, 2000, s. 417.

²⁹ Lööw, 2000, s. 418.

³⁰ Anna-Lena Lodenius & Per Wikström. Vit makt och blågula drömmar: rasism och nazism i dagens Sverige. Stockholm, 1997, s. 64.

³¹ Gregorius, 2005, s. 138.

rasistiskt influerad odinism och asatro. Bristen av distinktion emellan odinism och asatro skapar också en homogeniserad syn på vad nyhedendom kan tänkas vara.

När man väljer att ”homogenisera in” alla rörelser under ett enda begrepp (nyhedendom) riskerar man att hamna i en teorilöshet eller åtminstone i begreppsförvirrelser, där så att säga ”anything goes”. I och med detta skapas även en grogrund för tendentiös forskning. Gregorius gör ett försök att förbättra situationen på det här området genom att försöka skapa lite mer ordning. Gregorius menar att asatro är en samlingsterm för grupper som försöker rekonstruera fornskandinavisk religion och introducerar begreppet forn sed, som ett alternativ för det tidigare begreppet asatro. Dessutom menar Gregorius att asatro – eller fornsed - är uppdelat i sed-folk och sejdare. De förstnämnda menar han är en grupp människor vars tolkning av asatron är rekonstruktionistisk, i den meningen att man försöker hålla sig så nära källorna som möjligt. Sejdare är de som blandar asatro med nyschamanistiska tekniker.³² Här kan man emellertid problematisera vad Gregorius säger, eftersom Sveriges Asatrosamfund på sin hemsida valt att formulera sig:

Den forna seden är genomsyrad av att skapelsen inte är en isolerad händelse, utan en fortlöpande process. Enligt den forna seden är människan också aktivt delaktig i detta. Världen är inte enbart skapad av, eller för Gud(ar), ej heller är människan bara en passiv åskådare.³³

Frågan om varför sejdfolk enbart skulle söka sig till nya och annorlunda New Age-tekniker, infinner sig också? Vi läser på Ratatosks hemsida:

Något som vi i Ratatosk ser som viktigt att arbeta med är att hitta våra nordiska rötter - sejden, runmagin, utesittning och andra nordiska shamanska tekniker. Vi tycker att det är viktigt att hitta den andliga kärnan i det som å ena sidan är universellt, men å andra sidan alltid kraftigt tar färg av den kultur och det klimat som det uppstår i. Därför skapades detta nätverk.³⁴

Gregorius går vidare med att kategoriserar asatron – inte i tre grupperingar som Gardell – utan i fyra eller fem, beroende på hur man räknar:

- Rasideologisk asatro (rastillhörighet och blodsmystik)
- Etnisk asatro (etnisk tillhörighet/kulturellt sökande)
- Kulturell asatro (exempelvis är asatron lämplig för folk som bor i skandinaviska länder på grund av omgivande kultur och historia – tar ofta starkt avstånd ifrån rasideologisk asatro).

³² Gregorius, 2005, s. 134.

³³ <http://www.asatrosamfundet.se/2006-12-07>.

³⁴ <http://www.multiart.nu/ratatosk/2006-12-07>.

- Paganistisk asatro (fornnordiska trosföreställningar, exempelvis nordiska häxor och sejdare)
- Förutom dessa fyra kategorier talar Gregorius även om magisk asatro – där man integrerar asatro, fornnordisk symbolik och runmagi i sin praxis. Exempel är Dragon Rouge, Ordo Templi Orientis och Svenska Satanist Kyrkan.

Vi såg tidigare att Gardell delade upp asatron i tre grupper avseende värderingar och rasideologiska åsikter, vilket var helt relevant i det arbete han gjorde, men att Gregorius så att säga här har ärvt dessa tre – och tillfogat ytterligare kategorier där man differentierar mellan paganistisk asatro (sejdare exempelvis) och magiska aspekter av asatro. Problemet som jag ser här, är att paganistisk/magisk och rasideologisk/etnisk/kulturell är storheter från olika sfärer. Det förstnämnda är mer en religiös aspekt och det sistnämnda är en kategorisering avseende hur man ställer sig i frågan om rasism eller inte. Om man ändå använder sig av dessa kategoriseringar i ett och samma system uppstår då fenomenet att det inom exempelvis *etnisk asatro* kan finns både paganistisk asatro (sejdare) och magisk asatro (utövare av runmagi). Allt detta bidrar till att skapa en begreppsförvirring om vad asatro är. Som tidigare nämndes under rubriken ”Inledning” verkar Gregorius ha en lite annorlunda definition av asatro, och därför är det kanske inte riktigt att jämföra det han säger med de andra forskarnas utsagor. Åtminstone måste man tänka till ”ett varv till” när man gör det, vilket även väcker frågan om det inte finns ett behov av något slags gemensamt kategoriseringssystem, som alla kan ena sig om och nå fram till en konsensus.

Här talas alltså om fem olika sorters asatro – och då har varken Gardell eller Gregorius nämnt den eller de grupper som omfattar vanatron – och som möjligen kunde ingå i nyhedendom, i fornskandinavisk religion och/eller Gregorius asatro. (Asatron verkar heller inte längre här avse tro på enbart asar, utan verkar fungera som ett samlande begrepp – i och med att även fornnordiska trosföreställningar finns med i asatron.)

3 Syfte och frågeställningar

Syfte

Arbetes syfte är att undersöka i vilken utsträckning rasistiska ideal finns hos nu Internet-aktiva svenska nyhedniska rörelser och likaledes i vilken mån man kan hitta kopplingar till

nynazism i de undersökta rörelserna. Härvidlag utgår jag ifrån att en värderande rasdifferentiering måste vara det mest typiska och framträdande draget för dylika ideologier. Därmed blir det alltså en värderande rasdifferentiering som jag kommer att leta efter.

Tonvikten ligger på rasism, eftersom man kan vara rasist utan att vara nazist. Däremot är det svårt att vara nazist utan att vara rasist, det vill säga: omfatta en värderande rasdifferentiering.

Frågeställningar

Inför genomförandet av den här studien har jag mött argumentet: Tror du verkligen att du genom att granska asatroendes hemsidor ska få svaret på om de omfattar rasistiska ideal eller inte? De kommer naturligtvis inte att skriva det där, även om de är det! Mot detta kan jag naturligtvis inte ställa upp någon slutgiltig eller definitiv lösning, men jag bemöter argumentet genom att inte enbart ställa den direkta kärnfrågan till mitt material (Alltså om man omfattar en värderande rasdifferentiering) utan garderar mig med fyra frågeställningar som indirekt och tillsammans kan kopplas till rasistiska ideal, under förutsättning att man anser att en värderande rasdifferentiering utgör grunden för rasism. Frågeställningar finns motiverade och förklarade närmare, under rubriken ”Teoretiska ramar” i detta arbete) hos de utvalda organisationerna:

1. **Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter? Är någon eller några av de ovan angivna kategorierna speciellt viktiga för ett medlemskap i de undersökta rörelserna?**
2. **Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?**
3. **Hur ser man på naturen och miljöfrågor?**
4. **Hur förhåller man sig till samhället?**

4 Teoretiska ramar

Syftet med detta arbete är att undersöka i vilken utsträckning rasistiska ideal eller nynazistiska kopplingar finns hos utvalda svenska nyhedniska rörelser. För att kunna göra detta måste dels

kriterier för rasistiska ideal och en värderande rasdifferentiering fastställas och dels måste nyhedniska rörelser identifieras.

Under (den här rubriken och) underrubriken ”Rasism” nedan, har jag sammanställ hur olika forskare resonerar om rasism och rasistiska ideal i de frågor som kommer att ställas till mitt material. Störst tyngd har jag låtit Heléne Lööw och Göran Dahl få. Lööw disputerade på avhandlingen *Hakkorset och Wasakärven* (Göteborg 1990) och hon anses vara en av landets främsta kännare av svensk historisk nazism. I sin undersökning berör hon även nynazismens kopplingar till nyhedniska rörelser. Göran Dahl, professor i sociologi, har i sin artikel ”Den ’nya högern’ och nyhedendomen” behandlat samma ämne. Dahl får sägas stå för uppfattningen att den nya högern och nyhedendom står varandra mycket nära. Lööw och Dahl får komplettera och polarisera varandra, eftersom båda två undersökt rasistiska företeelse men ifrån olika vetenskapliga fälts utgångspunkter (historiskt och sociologiskt). Därtill kommer Jeffrey Kaplan och Mattias Gardells tankar om religiös rasism. Den senare som har gjort en riktad studie av nazivänliga och rasistiska rörelser i USA och som i många stycken fått bli tongivande inom forskningen. Relevanta delar av Fredrik Gregorius artiklar redovisas också. Emellertid är inte så mycket av Nicholas Goodrick-Clarkes material redovisat nedan – detta eftersom han i så mångt och mycket uttryckligen har lutat sig på just Gardells forskning. Stefanie von Schnurbein har jag inte refererat till alls, eftersom hon uppehållit sig vid frågor som inte haft så stor relevans, just för mina undersökningsfrågor. Ett av syftena med detta kapitel är alltså att få fram vad som kan tänkas vara kriterier för en värderande rasdifferentiering samt att i en diskussion klargöra vilken funktion dessa kriterier har till den värderande rasdifferentieringen.

Jag diskuterar därefter, under (den här rubriken och) den följande underrubriken ”Nyhedendom” nedan, hur man tidigare teoretiskt har kategoriserat och hanterat nyhedniska begrepp och kategorier på en del håll. Här görs ett försök att sammanställa begrepp samt att operationalisera ett slags klassificeringssystem som omfattar de nyhedniska rörelserna och som är tillämpligt för min undersökning. Detta i syfte att få en så bred, klar och nyanserad bild av nyhedendomen som möjligt.

4.1 Rasism

Vilka utmärkande (och för syftet relevanta) drag kan man förvänta sig i nyhedniska rörelser som omfattar rasistiska ideal och nazistiska kopplingar? Det första och allra mest självklara

torde vara en värderande rasideologi.³⁵ Detta måste kunna sägas vara existensminimum för en rörelse som ska bedömas ha en rasistisk ideologi – oavsett om det är en nyhednisk sammanslutning eller inte.

Med en rasistisk rasideologi menar jag här en föreställning om en viss speciell ras särställning och/eller överlägsenhet, på bekostnad av andra rasers ställning och värde – i nazismens fall den vita rasens överlägsenhet över alla andra, om man så vill.

4.1.1 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?

Omfattar man en värderande rasdifferentiering borde frågor som rötter och bakgrund bli fokuserade. En värderande rasdifferentiering *måste* intressera sig för biologiska rötter och bakgrund per automatik, eftersom målet är att särskilja olika raser. Finns inte intresset för de biologiska rötterna faller nämligen hela idén om både någon slags värdering och differentiering.

Problemet är att även icke-rasistiska rörelser så som exempelvis DIS³⁶ och vanliga hembygdsföreningar också kan intressera sig för rötter och bakgrund. Var går gränsen för ett passande intresse för biologiska rötter och biologisk bakgrund? Jag tror att konsensus råder om att man i allmänhet inte klassar vare sig DIS eller hembygdsföreningar som rasistiska. Var någonstans finns då brytpunkten mellan dessa två poler?

Om det finns en medvetenhet om rastillhörighet kan detta bli en sådan brytpunkt. I det fallet *kan* det finnas en rasistisk metagenetisk värdering som Gardell diskuterat³⁷, men jag argumenterar här för att det inte med nödvändighet *måste* vara så, och att man därför måste ta hänsyn till andra faktorer än just rasmedvetenhet för att kunna klassificera en rörelse som rasistisk eller ej. En rasmedvetenheten *kan* visserligen vara plattformen på vilken en värderande rasdifferentiering byggs, men det kan också vara ett sätt att skapa sammanhang och identitet på. De springande punkterna som jag uppfattar det, blir om det finns någon värdering av raser, likaså om det finns en önskan om att särskilja raser åt eller om det finns en

³⁵ Löow, 2000, s. 260.

³⁶ Förening för Datorhjälp i Släktforskning.

³⁷ Den metagenetiska modellen innebär i korta drag att en person med ursprung exempelvis både ifrån Sverige och Yoruba, inte skulle kunna konstruera sin identitet utifrån ett queerperspektiv, utan tvingas att inta antingen den ena eller den andra kulturella identiteten, för att inte slitas sönder av motstridiga inre energier och nedärvda förhållningssätt. Se vidare i diskussionen under denna rubrik.

öppenhet för att blanda. Alltså blir det en relevant fråga att ställa till det utvalda materialet; hur man ser på biologiska, kulturella och geografiska rötter samt om denna syn indikerar en rasistisk hållning eller inte.

Tesen om att en enskild människas identitet i hög grad formas och skapas av den kulturella bakgrund som hon har, är något som man nog kan konstatera vara belagt. De flesta anser nog även att det genetiska arvet kan spela en viss roll för den enskilda människans utveckling. Problem uppstår emellertid när man förbinder en viss kulturell bakgrund och/eller ett visst genetiskt arv med någon viss speciell egenskap på ett onyanserat sätt. Detta är vad vi på vardagssvenska kallar för fördomar. Och verkligen problematiskt blir det när man dessutom anlägger ett elitistiskt och värderande raster på detta, då detta resulterar i rasism.

Elitistiska och värderande kriterier brukar inte bara resultera i att man särskiljer raser och kulturer åt, historien³⁸ ger även belägg för att de raser/kulturer som under sådana här omständigheter anses vara mindre värda/välkomnade också fråntas rättigheter och förmåner som de högre skattade raserna/kulturerna erhåller. Jag drar alltså slutsatsen att frågan om hur man förhåller sig till biologiska och kulturella rötter, är av hög vikt i den här studien.

Hur är det då med de så kallade geografiska rötterna? Dahl inrangerar jorden/landet/territoriet att omfattas i en rasdifferentieringen: ”detta kollektiva omedvetna är rotat till den jord, det territorium, som folket lever på, som en allmängiltig ideologi hos den nya högern”³⁹ Han menar alltså att rasens historia/kultur/arketyper och land/territorium utgör rasens rötter och identitet. Löow å sin sida, menar att hon visserligen i sitt arbete, och på sitt fält, sett ett stort intresse för historia och för den egna kulturen⁴⁰ men att de rasideologer hon har mött i nynazistiska och rasistiskt politiska rörelser inte har något emot flyktingar och invandrare alls – under förutsättning att de är vita.⁴¹ Här kan man alltså konstatera att Löow och Dahl har helt skilda åsikter gällande den roll som landet och territoriet spelar. Möjligen kan de båda forskarnas skilda uppfattningar i frågan, spegla det faktum att de kommer ifrån olika vetenskapliga fält. För politiska rörelser (vilket nazism och nynazism måste klassificeras som) kanske frågan inte är intressant på så vis att länders gränser på mer eller mindre kontinuerlig basis flyttats hit och dit genom århundraden. Däremot kanske frågan blir annorlunda för

³⁸ Här tänker jag på det andra världskriget.

³⁹ Dahl, 2001, s. 133.

⁴⁰ Löow, 2000, s. 344.

⁴¹ Löow, 2000, s. 358.

religiösa rörelser, vilka kanske omfattar tron på exempelvis specifika platsrådare, exempelvis skogsrå. Likaså kan man tänka sig att så kallad fylgjor (kraftdjur) är bundna till regioner. Exempelvis skulle kanske kraftdjur som en vit sibirisk tiger eller en anakonda, betyda väldigt lite för en utövare av tron, som härstammar från Sverige.

Mattias Gardell tar däremot upp ett annat fenomen, som är relaterat till jorden eller territoriet⁴² och som hamnar inom den religiösa sfären och knyter an till det Dahl säger. Det är det fenomen som Gardell benämner som en metagenetisk modell. Denna metagenetiska modell innebär i korta drag att en person med ursprung exempelvis både ifrån Sverige och Yoruba, inte skulle kunna konstruera sin identitet utifrån ett queerperspektiv, utan tvingas att inta antingen den ena eller den andra kulturella identiteten, för att inte slitas sönder av motstridiga inre energier och nedärvda förhållningssätt.⁴³ Detta verkar vara frukten av en värderande rasdifferentiering eller åtminstone något som kommer en sådan differentiering obehagligt nära.

Med utgångspunkt både ifrån resonemanget om fylgjor och metagenetiska modeller, inställer sig genast frågan om landet/territoriet spelar en avgörande roll för en värderande rasdifferentiering, eller om landet/territoriet är knutet till en problematik relaterat till kontexter som man befinner sig eller känner till? I klartext: Hur har landet/territoriet med rasen, religionen eller den kända kontexten att göra? Finns det ”både-ock perspektiv” eller finns möjligheten att kombinera och blanda? Även om religion alltid påverkas av sin kontext och de politiska värderingar som dess utövare har, kanske man ändå måste åtskilja funktioner? Det verkar här relevant att fråga sig om den undersökta rörelsens ’teologi’ gällande land/territorium, syftar till en värderande rasdifferentiering eller om det avser andra och/eller religiösa aspekter.

Vilken roll landet/territoriet än spelar i en värderande rasdifferentiering borde i alla fall rimliga konsekvenser av en värderande rasdifferentiering bli, att inte alla är lika välkomnade till en rörelse med nynazistisk/rasistisk sympatier. Därför är en annan relevant fråga i denna undersökning, vem som får vara med/ och hur ett eventuellt medlemskap erhålles.

⁴² Gardell, 2001, s. 182.

⁴³ Gardell, 2001, s. 182.

Finns restriktioner gällande ras, etnicitet och eventuell geografi – måste man i så fall ställa frågan ”varför”.

4.1.2 Hur ser man på rashygien, sexualitet och kvinnans position?

Om man omfattar en syn där den ena rasen är bättre än den andra, torde rashygien bli en central fråga, eftersom rasens fortlevnad är beroende av detta.

Helt plötsligt är det av avgörande betydelse för rasens fortsatta överlevnad, om rörelsens medlemmar är homosexuella eller ej. Likaså blir kvinnans ställning kraftigt påverkad eftersom det är väsentligt, inte bara att hon ligger med rätt personer, utan även att hon föder barn. Tidigare har påpekande gjorts om att rasistisk rasideologi innebär föreställningen om en viss speciell ras särställning och överlägsenhet, på bekostnad av andra rasers ställning och värde. Alltså, inte bara en medvetenhet om raser och differentiering emellan raser, utan även en inbyggd värdering och ett elitistiskt tänkande. Helt logiskt (från ett sådant fört resonemang) måste man i så fall värna om att bevara den överlägsna rasen och därmed kommer man in på tankar om rashygien, enligt Löow.⁴⁴ Göran Dahl nämner inte något explicit om rasideologier med inbyggda värderingar, men vi skulle kunna tolka det som att han är inne på samma tankar, när han påvisar att den nya högern menar att varje folk har ett eget gemensamt kollektivt omedvetet och egna arketyper – som då i så fall skulle kunna representera åtminstone rasdifferentiering och troligen också en rasvärdering.

Enligt Heléne Löow är en viktig del för rasideologi det så kallade ”kriget mot de moraliska fienderna” – alltså allt det som kan stå i vägen för skapandet av en ren ras. Löow ger bland annat som exempel på moraliska fiender: ”förespråkare för kvinnans rätt till fri abort” och ”homosexuella”.⁴⁵ Poängen i detta är naturligtvis att man vill att den vita rasen inte bara ska bevaras, utan även växa till genom att vita barn föds – vilket de inte kan göra, om individerna som ska vara föräldrar är homosexuella eller aborterar foster. Alltså kan man här misstänka att rörelser med nynazistiska/rasistiska ideologier borde fördöma homosexualitet och samtidigt frånta kvinnan vissa rättigheter – med andra ord en del drag av patriarkalism. Göran Dahl är förmodligen inne på samma sak när säger att den nya högern – alltså en nynazistisk/rasistisk

⁴⁴ Löow, 2000, s. 340.

⁴⁵ Löow, 2000, s. 459-460.

falang - står för antifeminism.⁴⁶ Här finns alltså en samstämmighet mellan de två forskarna. Även Gardell kan sägas ansluta sig till de övriga två, i kraft av de observationer han gjort och där David Lane (ledare för ledare för Wotansvolk) citeras:

Endast åtta procent av världens befolkning sägs vara vita och endast två procent av världens kvinnor i fertil ålder är ariska. Just dessa kvinnor *luras* [min kurs] av konspiratorerna att förälska sig i svart musiker eller sportstjärnor, bli feminister, satsa på karriären och genomföra abort⁴⁷

Formuleringen ”luras” antyder att kvinnan ses som ett viljelöst – och kanske framför allt – ett tanklöst våp, då hon *luras* att bli förälskad, *luras* att bli feminist, satsa på karriären eller göra abort.⁴⁸

4.1.3 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?

Natur och miljö blir viktiga frågor därför att dessa utgör ett livsvillkor inte bara för mänskligheten i allmänhet, utan även för rasen i synnerhet. Ser man på naturen som ett medel för rasen att överleva – eller ser man rasen/människan som en del av naturen och ett större system?

Dahl säger:

Jag har redan varit inne på att den nya högern ser det judiskt-kristna tänkandet som icke-europeiskt, och att detta rimmar mycket väl med en hätsk antiamerikanism. Här finns emellertid en annan mycket viktig dimension i hyllandet av det hedniska, det sant europeiska: naturomsorgen [...] naturomsorgen, det gröna, kritiken av framstegstänkandet, viljan att likt Wotan/Oden fridfullt ströva omkring i de nordliga och orörda skogarna och bergen. Kort sagt: här sträcks en arm ut inte bara till den antikapitalistiska vänstern utan även till miljörelsen och de Gröna.⁴⁹

Vidare menar Dahl också att det i den nya högern/nynazism/rasism finns en föreställning om en dikotomi. I denna dikotomi skulle hedendom/europeiskt tänkande stå för respekt för naturen och det judiskt/kristet/amerikanska tänkande skulle stå för dominans över naturen⁵⁰ Detta motsatspar är intressant. Vi kan därmed konstatera att Dahl hänför omsorg om naturen och ekologiskt tänkande till den nya högern och de Gröna, men även till nyhedendom och därmed får omsorgen om naturen en nynazistisk/rasistisk konnotation.

⁴⁶ Julius Evola som skrivit böcker och artiklar vilka främst handlar om mystik, religion och historia, och är präglade av en antimodernistisk och antidemokratisk hållning. (Evola vars anknytning till nyhedendom består i att hans verk är uppskattade av medlemmarna i Dragon Rouge, och som står för en mörkmagisk ockultism med asatroinslag.

⁴⁷ Gardell, 2001, s. 172.

⁴⁸ Gardell, 2001, s. 172.

⁴⁹ Dahl, 2001, s. 143.

⁵⁰ Dahl, 2001, s. 143.

Lööw positionerar sig och menar att det visst finns - och alltid har funnits - en starkt positiv attityd till naturen, naturläkemedel och sundhet, inom den nationalsocialistiska ideologin.⁵¹ Dessutom säger hon. ”Renhetsidealet slår även igenom i de rekommendationer om en sund livsstil som ständigt dyker upp i olika typer av material från delgrupperna inom Vit Makt-Världen.”⁵² Många aktivister går även så långt att de blir vegetarianer. Man ska alltså leva sunt, äta sunt och inte missbruka droger. Därmed kan man kanske tänka sig att man för att kunna leva sunt också anammar omsorgen om naturen, som ett ideal? Frågan inställer sig då om det är av respekt för naturen eller som ett medel för att just kunna leva sunt? Lööw citerar en aktivist:

Det är också en del av den nationalsocialistisk livsåskådningen att värna om djuren och naturen. Vi är också en del av naturen, där missar de en bit, de gröna och Greenpeace, de ska värna om de utrotningshotade arterna osv., men vi drar det fullt ut och menar att den nordiska människan ska bevaras...⁵³

Man kan här tolka det som att intresse för naturvård, djurrättsaktivism, vegetarisk kost och ekologisk odling är alltså viktigt för att naturen så att säga ska överleva, som i sin tur är ett medel för att den vita rasen att överleva och växa sig stark. Kreativisternas emblem åskådliggör även samma sak. Det W som finns i centrum av deras emblem symboliserar enligt Lööws källor den vita rasen och kronan symboliserar den vita rasens plats i skapelsen, ringen över kronan indikerar den vita rasens helighet.⁵⁴ Alltså, den nynazistiska/rasistiska rörelsen betonar vikten av att äta sunt och vårda naturen, eftersom detta är en grundförutsättning för människors hälsa i allmänhet och i förlängningen den vita rasens väl och ve i synnerhet. Kreativisterna, som är uttalat nynazistiska/rasistiska, menar dessutom att människan är skapelsens krona. Här finns respekt för naturen, men då mest troligt ur aspekten som *ett medel* för att säkra den vita rasens styrka och fortlevnad! Enligt Lööw finns med andra ord ett dominansförhållande till naturen – helt i strid med vad Dahls ovan citerade dikotomi angav.

Dahl ger inga explicita argument till varför naturomsorgen skulle vara typiskt för den nya högern – utan argumenten verkar ligga i sökandet efter rötter från nationalromantikens era och det kollektiva omedvetna som i sin tur är knutna till landet/territoriet – och varför då denna ideologi speciellt skulle kunna betjänas mer av respekt för naturen, än dominans av densamma, framgår inte. Jag finner det mer logiskt ur rasideologisk synpunkt – vilket är nynazismen/rasismens mest centrala kärnfråga – att man idkar omsorg om naturen, för att

⁵¹ Lööw, 2000, s. 343.

⁵² Lööw, 2000, s. 341.

⁵³ Lööw, 2000, s. 341.

⁵⁴ Lööw, 2000, s. 421.

denna i förlängningen ska föda och betjäna den vita rasen. Detta är också något jag tolkar som dominans.

Symbol för Kreativistens Kyrka. W i mitten syftar på seger – victory, kronan ovanpå W står för att den »vita rasen« enligt aktivisterna är skapelsens krona.

Fig. 1. Symbol för kreativisternas kyrka och där kronan sägs symbolisera den vita rasen som skapelsens krona.⁵⁵

4.1.4 Hur förhåller man sig till samhället?

I den nynazistiska tanken, och även den rasistiska, ligger föreställningen att en ras är bättre än den andra – alltså en hierarki. Det ligger också i dessa ideologier en tanke om att rasen (inte själva individen) är det viktiga. Därför blir det även intressant att se hur detta avspeglar sig i frågor som rör individen, kollektivet, samhället och demokrati.

Typiskt för nynazism är enligt Löow föreställningen om ZOG (den zionistiska ockupationsregimen) i stort sett är liktydigt med det nu existerande samhället (oavsett land eller regering): ”ett samhälle som enligt rasideologerna medvetet förgiftar den vita rasen genom immigration av rasligt underlägsna element, homosexualitet, kommunism, liberalism och moralupplösning.”⁵⁶ Och med denna inställning faller det sig inte onaturligt att betrakta representanter för samhället, som fiender vilka bör bekämpas.⁵⁷ Här finns en samhällsfientlig inställning. Löow går till och med så långt att hon säger: ”Aktivister distanserar sig allt mer, fysiskt såväl som mentalt, från det omgivande samhället.”⁵⁸ Även Gardells iakttagelser pekar

⁵⁵ Löow, 2000, s. 422.

⁵⁶ Löow, 2000, s. 460-461.

⁵⁷ Löow, 2000, s. 461.

⁵⁸ Löow, 2000, s. 461.

på att gället och/eller stammen är det 'verkliga' samhället för rasistiska grupper.⁵⁹ I det postrevolutionära samhället skall små rasrena bygemenskaper ersätta storstäderna och all produktion ske småskaligt inom ramen för det ekologiskt hållbara.⁶⁰

Utmärkande för nynazism/rasism, enligt Lööw, är att man anammat kampen som en livsform. ”Vit Makt-Världen knyts inte bara samman av ett gemensamt ideologiskt gods och en gemensam syn på världen utan även av en stark lojalitet och sammanhållning som också utgör en stor del av rörelsens attraktionskraft.”⁶¹ Vissa uppförandenormer finns. Följande regler gällde exempelvis 1993 för de olika typerna av medlemskap i Riksfronten:

Medlemmen måste vara en god kamrat och alltid göra sitt bästa för att rörelsens mål skall uppnås. En medlem måste vara lojal mot sina överordnade och kamrater och uppvisa mod och kampvilja när så krävs. En aktiv medlem är rörelsens ansikte utåt och skall därför klä sig och uppföra sig värdigt. Alkoholkonsumtion och tobaksrökning är absolut förbjudet i samband med rörelsens aktiviteter.⁶²

Vi ser alltså här bland annat att det finns krav på hängivenhet, disciplin och ibland väpnad kamp. Lojalitet gentemot ledarna förutsätts också i några av fallen (exempelvis i reglerna för att vara med i Riksfronten). Detta ligger helt i linje med Dahl, som anser att idealism, gemenskap och hierarki är typiskt för den nya högern. Sammantaget får man en bild av en rörelse som kämpar mot det övriga samhället eller åtminstone ställer sig utanför.

4.2 Nyhedendom

Under den här rubriken ska jag försöka diskutera en nyhednisk begreppsapparat för att bena ut begrepp och förhållanden, samt operationalisera något slags klassificeringssystem som omfattar de nyhedniska rörelserna och som är tillämpligt för min undersökning.

Till att börja med brukar man inte, av både naturliga och praktiska orsaker, sätta likhetstecken mellan *nyhedendom* och den kult och tro (*hedendom*), som skandinaver under vikingatiden utövade– även om man i vissa fall åtminstone strävar efter att återskapa forna seder helt och även menar att den religion de utövar härstammar ifrån gamla källor och traditioner. Nyhedendom brukar alltså tolkas som en ny religiös rörelse, men som söker sig bakåt till historiska religiösa trosföreställningar. Alltså en form av nygammal religion. Men

⁵⁹ Gardell, 2001, s. 154.

⁶⁰ Gardell, 2001, s. 165.

⁶¹ Lööw, 2000, s. 143.

⁶² Lööw, 2000, s. 153, Citerat från en cirkulärskrivelse; ”Detta är riksfronten” som finns i Lööws ägo.

vad står det gamla, alltså hedendomen för, som man i sammanhanget söker sig tillbaka till? Detta är relevant att undersöka, eftersom de nyreligiösa rörelsernas intention är att ta till sig just dessa gamla trosföreställningar, riter och tekniker.

Hedendom/paganism

Går man till det Internetbaserade Wikipedia får vi reda på att:

När kristendomen var utbredd inom romerska riket, betecknades den gamla religionens (eller de gamla religionernas) anhängare med orden för "lantbor" *pagani*, *campani*, på de germanska språken *heiden*, "hedbor", d.v.s. "hedningar". Den historiskt givna betydelsen av hedendom innefattar sålunda alla andra religionsformer än den bibliska religionsutvecklingen, till vilken numera även räknas islam, såsom ursprungligen och till sin högre innebörd utgörande en av Muhammed skapad arabisk avart (*sic!*) av kristendomen.⁶³

Går man till det Internetbaserade Norrönt lexikon, på Nätverket Gimle, kan vi läsa på uppslagsordet "hedning":

Begreppet *hedning* har sitt ursprung i den tidiga kristendomen, där det kristna romerska riket betecknade de som bekände sig till den gamla religiösa seden som *pagani* eller *campani*, d v s lantbor. I det germanska språkområdet var uttrycket för lantbor *heiden*, d v s "de som bor på heden". Många som idag lever med norrön sed och gammeltro, betecknar sig själva som hedningar eftersom den norröna seden är så nära förknippad med naturen och dess väsen⁶⁴

"De som bor på heden" eller "lantbor" är inte någon direkt uttömmande information om vad själva hedendom är och består av. Vi ser också att begreppen åtminstone historiskt tycks härstamma från tidig kristendom, och då både från romerska och germanska språkområden. I detta ljus får begreppen betydelsen "icke-kristet".

Var denna "icke-kristna" religion, en homogen religion? Med all säkerhet är svaret nej, på denna fråga. Om man enbart förhåller sig till nordiska förhållanden, så menar Anders Andrén att man inom skandinavisk jordbruksbygd kan spåra stora skillnader under vikingatiden i religionsutövning. Dessa skillnader visar sig exempelvis i gudars och gudinnors skiftande betydelser mellan olika områden. Exempelvis verkar guden Ull, som förknippats med himmel, snö och skidor, inte vara känd i danska och skånska ortsnamn, medan han förekommer rikligen i mellersta Sverige och Norge⁶⁵. Även begravningsritualer under järnåldern påvisar stora olikheter i olika bygder inom Skandinavien.⁶⁶ Trots dessa olikheter kan även likheter iakttas:

⁶³ <http://sv.wikipedia.org/wiki/Hedendom> 2007-01-19

⁶⁴ <http://www.drengskap.com/gimle/modules/dictionary/detail.php?id=770> 2006-12-07.

⁶⁵ Anders Andrén, "Skandinavisk religion i tid och rum" i *Odens Öga: mellan människor och makter i det förkristna Norden*, red. Andrén, Anders & Carelli, Peter, Hälsingborg, 2006, s. 34.

⁶⁶ Andrén, 2006, s. 34.

Den bästa utgångspunkten för att försöka förstå den fornnordiska religionen och dess komplexa historia är att ta fasta på den antropologiska erfarenheten att ingen kultur är en fast avgränsad och oföränderlig enhet. All kultur består av ett lapptäcke med olika element som har skiftande historia och bakgrund. [---] Likheter mellan de religiösa traditionerna i norra Europa antyder återkommande inkorporeringar i kulturmöten mellan skandinavisk, samisk, finsk baltisk och slavisk religion. Men även kontakterna med det kontinentala Europa och Medelhavsvärlden har varit avgörande för förändringar av den nordiska religiösa traditionen.⁶⁷

Vi har sammanfattningsvis här att göra med *en mångfald* av olika forna uppfattningar och föreställningar (hedendom eller paganism) som nya religiösa föreställningar (nyhedendom eller nypaganism) söker sig tillbaka till – åtminstone för nordiska och skandinaviska förhållanden. Hur ser det ut globalt? I *Modern Paganism in World Cultures: Comparative Perspectives* behandlas olika förkristna paganistiska religioner från Canada och U.S.A. (Nordamerika) samt Italien, England, Ukraina, Lettland, Irland, Island (Europa)⁶⁸ som i vissa fall smälts ihop och fått stå som förebild för nyhedniska rörelser i USA.⁶⁹ Det finns många strömningar inom nyhedendom/nypaganism och de kommer ifrån olika håll.

Nyhedendom/nypaganism

Vi vet att den ursprungliga hedendomen/paganismen inte hade något med vare sig nazism/nynazism eller rasism att göra. Vi ser även med all önskvärd tydlighet att nyhedendomen innehåller många grenar, från så många olika håll⁷⁰, att alla näppeligen inte kan ha kopplingar till nynazism och rasism. Naturligtvis skulle man kunna göra det lätt för sig och säga att alla dessa rörelser gudar ändå har ungefärligen samma funktion/-er, om man bara bortser ifrån att gudarna har fått olika namn. Med andra ord skulle man då jämställa exempelvis asaguden Tor och den romuvanska Perkunas - men att dra slutsatser om eventuella värderande rasdifferentieringar utifrån att alla dessa rörelser har gudomliga representanter för exempelvis fertilitet och krig, verkar vara mycket reducerande.

Var finner vi då relationerna till nynazism och rasism som tidigare forskning hittat? Det kan vara så att fältet behöver reduceras och avgränsas, antingen till:

⁶⁷ Andrén, 2006, s. 38.

⁶⁸ Strmiska, 2005, s. 2.

⁶⁹ Och då ska man ändå ha i minnet att inga liknande gamla förebilder från Australien, Nya Zeeland, Holland, Belgien, Frankrike tas upp, även om sådana rörelser förekommer där. Inte heller afrocentriska, indianska eller latinamerikanska rörelser behandlas.

⁷⁰ Ex: italiensk-amerikanska stregheria rörelserna (där gudomligheterna är Diana, Aradia, Lucifer med flera) eller bland de ukrainska ridnovira- eller yazychnyks- rörelserna (som hyllar Lada, Kupala, Rod med flera), lettiska romuva-rörelsen (gudomligheterna Perkunas, Zemyna med flera), keltisk tradition (gudarna Anu, Dagda Brigid med flera).

- Enbart Asatro – Där studier av utvalda rörelser visat att det funnits rasistiska drag och influenser, för att inte säga kopplingar. Eller så måste vi avgränsa oss till ...
- Kategoriseringar på nivå 4, i det system som jag nedan föreslår för klassificeringar.

4.2.1 Enbart Asatro – men i skilda kontexter

De återupplivade avdöda kulterna och de nya religiösa rörelserna präglas av den kontext de befinner sig i, om vi ska dra slutsatser ifrån det material som Strmiska och Sigurvinsson redovisar i sin artikel ”Asatru: Nordic Paganism in Iceland and America”.⁷¹ Där jämför man den nordiska nypaganismen i dels USA och dels på Island. En av de största skillnaderna ligger kanske i vilka texter/källor man använder sig av (här är det värt att notera, att vi enbart pratar om asatroende, men att dessa asatroende befinner sig på Island respektive den Nord-amerikanska kontinenten). Islänningarna föredrar naturligt nog sina ”egna” skrifter; såsom Eddorna och andra isländska sagor, medan de amerikanska trosfränderna lutar sig mot både nordic-germanska textkällor, anglo-saxiska och andra icke-isländska källor. Detta gör att man kan ha helt andra begrepp för vissa saker, exempelvis finns hos de amerikanska asatroende en sed/rit som man kallar för sumbel (alternativt stavat: symbel). Detta finns inte hos de nordiska asatrorörelserna. ”En sökning på det isländska Ásatrúarfélagi_s hemsida ger inga träffar på ordet [...]. Inte heller dyker ordet upp på hemsidorna till danska Forn Si_r eller Sveriges Asatrosamfund. På norska Foreningen Forn Seds hemsida dyker ordet bara upp en gång och då i en isländsk text.”⁷² Enligt Strmiska betyder sumbel/symbel ungefär dryckeslag: ”The Sumbel is a drinking ritual, typically performed indoors, that may take place at any time or occasion agreed on by participants”⁷³ Sumbel verkar alltså vara någon slags motsvarighet till de nordiska rörelsernas gille, vilket är en gemensam måltid efter blotet.⁷⁴ Åtminstone är det helt klart att Sumbel då detta arbete skrivs, inte utövas i de nordiska kretsarna.

Frågan om vem som får/ska tas upp i den paganistiska gemenskapen är en stor fråga i USA, vilket den inte är på Island.⁷⁵ Om detta skriver Strmiska:

With immigration to North America from diverse lands and increasing intermarriage between ethnic groups producing a more ethnically mixed and heterogenous population than is generally found in Europe, it is often a far from simple matter to understand and articulate one’s ethnic

⁷¹ Strmiska & Sigurvinsson, 2005, s. 163.

⁷² http://www.drengskap.com/gimle/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=659&forum=13, 2006-12-07 ett av svaren, på en från mig, tidigare ställd fråga.

⁷³ Strmiska & Sigurvinsson, 2005, s. 129.

⁷⁴ http://www.drengskap.com/gimle/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=659&forum=13, 2006-12-07 ett av svaren, på en från mig, tidigare ställd fråga.

⁷⁵ Strmiska & Sigurvinsson, 2005, s. 163.

identity. For all of these reasons ethnicity has become a much more complex and controversial subject in both the United States and Canada than in many parts of Europe.[...] For North Americans of such complex and convoluted ancestry, choosing the religious path of Paganism may involve a desire to more closely affiliate with some single strand of their mixed-ethnic, ancestral tapestry; to find especially appealing; or to reach toward a spiritual identity beyond ethnic distinctions altogether.⁷⁶

Likaså verkar de amerikanska asatroende på ett annat sätt engagera sig känslomässigt i sitt trosutövande. Strmiska och Sigurvinsson menar att de amerikanska asatroende har ett förhållande till sina gudar som kan jämföras med högt emotionella former av kristendom i USA, medan islänningarna däremot har ett lite mer distanserat förhållande till sina gudar och är mer fokuserade på det förgångna kulturella arvet än på speciella gudar.⁷⁷ På motsvarande sätt kan författarna förmärka en attitydskillnad gentemot andra religiösa uppfattningar hos de asatroende. På Island är man långt mer vänligt sinnad till kristendomen (trots motstånd just därifrån) än vad de amerikanska utövarna är. En av grundarna till Ásatrúarfélagi_ på Island och tillika den förste allsherjargodi (översteprästen) i rörelsen, begravdes med både kristna och hedniska inslag under ceremonin.⁷⁸

Här ser vi alltså Asatro i olika kontexter betyder olika saker, och kan därför inte generaliseras och per automatik klassificeras som nazivänligt eller rasistiskt. För att hitta det vi söker, måste vi alltså ta oss ner ytterligare ett steg – till den fjärde raden eller nivån.

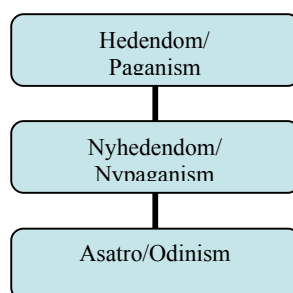
4.2.2 Kategoriseringar

När jag letat efter material till den här uppsatsen har jag inte kunnat hitta något eller några försök att skapa en bredare och/eller klarare överblick av den nyhedniska världen. Oftast har man undersökt enskilda företeelser i enskilda rörelser (rasism företrädesvis). Av den litteratur jag presenterat under rubriken ”2 Tidigare forskning” i detta arbete, skapas lätt bilden av nyhedendom som figuren nedan visar.

⁷⁶ Strmiska, 2005, s. 17.

⁷⁷ Strmiska & Sigurvinsson, 2005, s. 165.

⁷⁸ Strmiska & Sigurvinsson, 2005, s. 166.

Undantaget är Gregorius som dels verkar definierar begreppen lite annorlunda och dels introducerar begreppet forn sed, som ett alternativ för asatro, dels delar upp forn sed i fem olika asatroende grupper som också kan delas upp i sed-folk och sejdare. Går vi till Strmiska & Sigurvinsson som tillsammans med övriga uppgifter, exempelvis Gardells undersökning ser vi att det finns en mängd olika nyhedniska rörelser förutom Asatro, som exempelvis: Stregheria, Ridnovira/yazychnyks, Romuva, Keltisk tradition – alla är de icke-kristna och (mer eller mindre) regionalt⁷⁹ förankrade rörelser, sprungna ur den nyreligiösa globala rörelsen för icke-kristen tro. Går vi ytterligare några steg vidare märker vi att det förutom dessa också finns en mängd andra benämningar: Rasistisk Asatro, Etnisk Asatro, Kulturell Asatro, Paganistisk Asatro, Magisk Asatro, Rasistisk Odinism + Vanatro. Vad vi inte sett, men ändå likväl skulle kunna finns, är: Etnisk Odinism och Kulturell Odinism samt kanske rasistisk Vanatro, Etnisk Vanatro och Kulturell Vanatro - icke-kristna rörelser, sprungna ur de (mer eller mindre) regionala nyreligiösa rörelserna för icke-kristen tro. Begreppens mångtalighet och referenser bildar en svårforcerbar djungel. Därför vill jag ge följande förslag som modell, för att kategorisera och förtydliga de inbördes relationerna. Jag håller mig i modellen, endast till de kategorier som har relevans för min undersökning, även om fler och internationella representanter för olika nivåerna finns. Förklaringar och kommentarer till varje angiven nivå kommer efter den föreslagna modellen, där anges även internationella representanter/exempel, relevanta för min modell men inte för min undersökning.

⁷⁹ Ordet ”regionalt” måste tas med en viss reservation. Ex.: Keltisk tradition - stammar från de keltiska områdena såtillvida att Keltisk tradition tar sina influenser ifrån gamla texter, fornlämningar och annat som anses komma ifrån keltisk kultur. Men vad är egentligen keltisk kultur och vilka områden är egentligen keltiska? Kelterna var ju nästan överallt ett tag... Vidare finns problemet att utövarna finns utspridda lite varstans i vår värld...inte bara i exempelvis Skottland, Irland eller Wales. Förmodligen gäller samma eller liknande frågeställningar för de andra representanterna. Ändå kan man med ett visst fog säga att dessa rörelser är mer regionala än globala eller lokala.

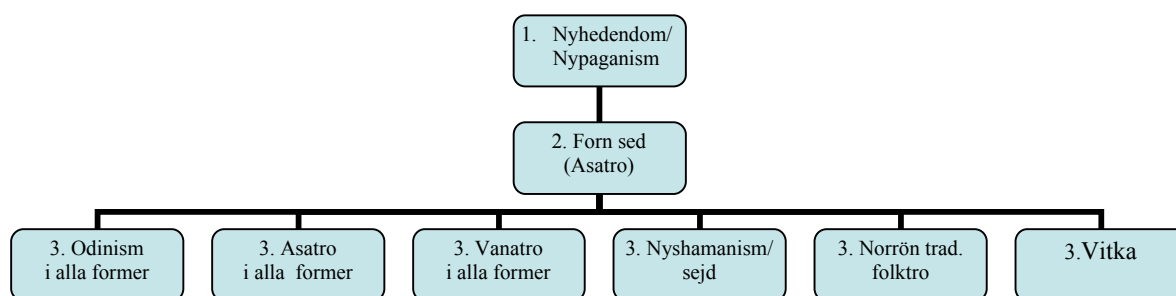

Fig. 2 Förenklat schema över hur man skulle kunna härleda olika inriktningar av nyhedendom.

Nivå 1 – Nyhedendom/ Nypaganism

I vardagligt tal kanske vi oftare säger paganism än mitt föreslagna nypaganism, men rent logiskt (och av konsekvens) borde dock benämningen här vara just nypaganism eftersom man åtminstone inom forskning skiljer mellan hedendom och nyhedendom. Nyhedendomen är en nyreligiös global rörelse av dagens datum som söker sig bakåt i tiden i akt och mening att återuppliva förkristna traditioner som fanns under hedendomen. Nyhedendom omfattar allt som finns på nivå 2 och under detta.

Nivå 2 – Forn sed/ Asatro

Nu är vi på den nivå där vi hittar de icke-kristna rörelser av dagens datum, som mer eller mindre är regionalt förankrade.⁸⁰ Andra eller internationella exempel/representanter (än Forn Sed/Asatro), skulle kunna vara Stregheria, Ridnovira/yazychnyks, Romuva och Keltisk tradition.

Begreppet Asatro är lurigt, eftersom vi mött detta begrepp med skilda betydelser i litteratur. I vanliga vardagssammanhang uppstår kanske sällan några tveksamheter om vad som är vad. Däremot skulle man här – i ett tänkt teoretiskt sammanhang – kunna tänka sig att byta ut begreppet asatro på nivå 2, mot forn sed, på samma vis som Gregorius tidigare var inne på - och som den danska Forn Si_r och norska Foreningen Forn Sed uppenbarligen redan har gjort. På Sveriges Asatrosamfunds hemsida kan man också läsa:

⁸⁰ Fortfarande med en viss reservation för benämningen ”regionalt”.

Eftersom de gamla myterna inte enbart handlar om Asarna, utan också om Vanerna och Naturrådarna, använder/föredrar vi beteckningen "den forna seden". I vår gamla folktro finns det mycket som är användbart även i dag. Där hämtar vi också mycket av vår inspiration.⁸¹

I själva verket är *asa*-tro som begrepp missledande eftersom de asatroende i så fall, allt som oftast även hyllar gudar ifrån en annan nordisk gudafamilj nämligen vanerna (exempelvis Freja och Frej⁸²), samt andra väsen (exempelvis vättar). Dessutom kan man ifrågasätta vad ”asa -troende” innebär i det här sammanhanget och för de utövande. Enligt den artikel, som är skriven av Mikael Perman, på Sveriges Asatro Samfund heter det:

Inom den forna seden finns det ingen norm för vilken gudsbild man ska ha. Det finns inte heller någon klar trosdeklaration. En del i samfundet uppfattar gudarna enbart som makter i vårt psyke och har en uttalat ateistisk världsbild. Dessa kan se myterna som beskrivningar av hur människor uppträder, då en viss makt eller gud är extra tydligt i deras psyke. Andra ser gudarna som opersonliga makter med viss inriktning, och de kan se myterna på samma sätt som de som är ateister.

Ytterligare andra ser gudarna som personligheter, men på ett så högt plan att personlig het inte går att jämföra. De kan anse att myterna beskriver gudarnas "principiella" mönster. En del anser att myterna är mycket viktigare än gudarna, vare sig gudarna finns eller inte. Myterna är en nyckel till hur vi kan uppträda eller bör uppträda under vissa förhållanden (i den forna seden finns inget som säger att du alltid ska uppträda på ett visst sätt). Många i samfundet bryr sig inte alls om gudarna, och har ingen klar uppfattning om dem, utan har mer ett förhållande till naturen och naturmakterna som uppfattas mer opersonligt och kollektivt. De tror mer på en modern variant av gårdsreligionen. Ingen, så vitt jag vet, har en gudsbild som innebär att man ser gudarna som de som uppträder som personer i Eddan. Knappast någon tror att Tor åker omkring och åstad kommer åska. Gudsbilden är självklart en av de saker som måste utvecklas i takt med att samhället utvecklas.⁸³

Mycket talar alltså för att på nivå 2, använda begreppet 'forn sed' istället för 'asatro' och låta asatro representera de som har en relation⁸⁴ till asagudarna på nivå 3. Gunnar Creutz som är en utforskare och utövare av den forna seden, och som under detta arbetes gång vänligt delat med sig av sina kunskaper via mejlkorrespondens, menar: ”Forn sed omfattar vanligen asatro, nordisk folktro och nordisk shamanism.”⁸⁵

Nivå 3

(Om man utökar kategoriseringarna i det föreslagna systemet på nivå 3, till att gälla även andra rörelserna än de med nordiska rötter, skulle representanter kunna vara Wicca och Druidism.)

⁸¹ <http://www.asatrosamfundet.se/> 2006-12-07

⁸² Troende på (bland annat) vaner och kanske främst ”vaniska principer” återfinns i samfundet **Vanasmamfundet Moder Jord**.

⁸³ <http://www.asatrosamfundet.se/> 2006-12-07

⁸⁴ Asatroendes förhållande till gudomarna behöver inte alltid likna den kristna traditionens traditionella tillbedjan.

⁸⁵ Privat mejlkorrespondens. 2006-10-25, 14:24:11.

Resultatet av att ha så många olika typer av exempelvis asatro på nivå 3 som vi tidigare berört, blir en begreppsligt förvirrande effekt - och vilket redan diskuterats under rubriken ”2 Tidigare forskning” Problem som uppstår, är att paganistisk/magisk asatro och rasideologisk/etnisk/kulturell asatro är storheter från olika sfärer. Om man använder sig av dessa kategoriseringar i ett och samma system uppstår då fenomenet att det inom exempelvis *etnisk asatro* kan finnas både paganistisk asatro (sejdare) och magisk asatro (utövare av runmagi). Alltså väljer jag här, att förenkla begreppsapparaten något. Därmed blir de nya och kanske lite tydligare kategoriseringarna enligt modellen (för ett fält som är avgränsat att gälla rörelser med rötter i norden) de som återfinns på nivå 3. Visserligen kan det tyckas att Odinism borde ingå i Asatron eftersom Oden är en av asarna, men eftersom tidigare forskning med all önskvärd tydlighet gjort klart att rasism kan vara vanligt i kretsar där Oden hyllas, verkar det ändå relevant att särskilja Odinism från Asatro tills vidare.⁸⁶

Forn Sed kan alltså omfatta så skiljda företeelser som exempelvis både Asatro, Odinism, Vitka och Sejd. En och samma utövare kan också utöva och bekänna sig till flera av kategorierna i nivå 3. Mikael Perman, talesman för Sveriges Asatro säger: ”Personligen så har jag varit verksam inom två inriktningar, nämligen nyshamanism och nyhedendom.”⁸⁷ Detta att en person har en eller flera inriktningar, är inte alls ovanligt.”⁸⁸

Det ovan givna förslaget för hur man kan kategorisera religiösa nyhedniska trosinriktningar har naturligtvis sina brister. Där framgår inte hur man förhåller sig till traditioner versus nya tekniker eller varifrån man hämtar sina influenser. Inte heller visar det givna förslaget på ett önskvärt sätt, hur det i verkligheten ser ut avseende gränsupplösningar emellan de olika kategorierna och individens möjligheter att själv kombinera ingredienser ifrån olika håll för sitt utövande. Samtidigt kan denna frihet att själva skapa sina egna dogmer och denna flexibilitet som finns inom rörelserna indikera att det per automatik inte finns solklara kopplingar till rasism eller nynazism för någon av kategorierna på nivå 2, inte heller något som indikerar att vissa kategorier på nivå 3 måste omfatta värderande rasdifferentieringar,

⁸⁶ I slutet av 1800-talet förekom många tankeströmningar, bland annat ariosofin där en av de ledande var Guido List. Denne kreerade en ockult världsbild, centrerad kring hakkorset och runorna. List kallade sin religion för wotanism, eller om man så vill Odenism på svenska, vars syfte skall ha varit att avla fram en ”ädelras” av människor. Många nazister och rasister kallar sig därför för Odenister och odlar denna rasmystik, vilka Gardell m. fl. kartlagt och undersökt.

⁸⁷ Avses med största sannolikhet det jag här kallar för asatro, eftersom min informant är talesman för just Sveriges Asatrosamfund.

⁸⁸ Privat mejlkorrespondens. 2006-10-31, 05:47:08.

utan snarare slås man av att den lättrorlighet som finns hos individen, och den gränsupplösande samexistens emellan kategorierna på nivå 3, ställer till det för forskare med fyrkantiga glasögon. Denna verklighet och detta system borde omöjliggöra alla försök att klassificera någon av kategorierna som rasistisk eller nazivänlig på nivåerna 2 och 3 – eftersom det är utövarna av tron, som i så fall bär med sig eventuella värderande rasdifferentierande åsikter.

Hur och om, någon av kategorierna på nivå 3 skulle omfatta en värderande rasdifferentiering eller vara kopplade till nazism vid en viss tidpunkt, så är det inte heller självklart att man vid nästa undersökningstillfälle skulle kunna säga samma sak, eftersom medlemmar och utövarna av kategorin förmodligen skulle ha skiftat. Om man vill hitta en någorlunda beständig närvaro av värderande rasdifferentiering måste man (enligt min tolkning) minst gå vidare till ytterligare nästa nivå, där man hittar de mer lokala⁸⁹ församlingarna/föreningarna av utövare. Exempelvis skulle då Vanasamfundet Moder Jord (nivå 4) kunna bli en tänkbar representant av vanatron (nivå 3) och tillika ett tänkbart undersökningsobjekt. Likaså skulle Sveriges Asatrosamfund (nivå 4) kunna bli ett undersökningsobjekt för asatro (nivå 3) och så vidare.

⁸⁹ Med reservation för att många föreningar har medlemmar spridda över hela Sverige. Dessa föreningar brukar vad jag kunnat förstå, ändå ha någon form av huvudsäte eller huvudmötesplats.

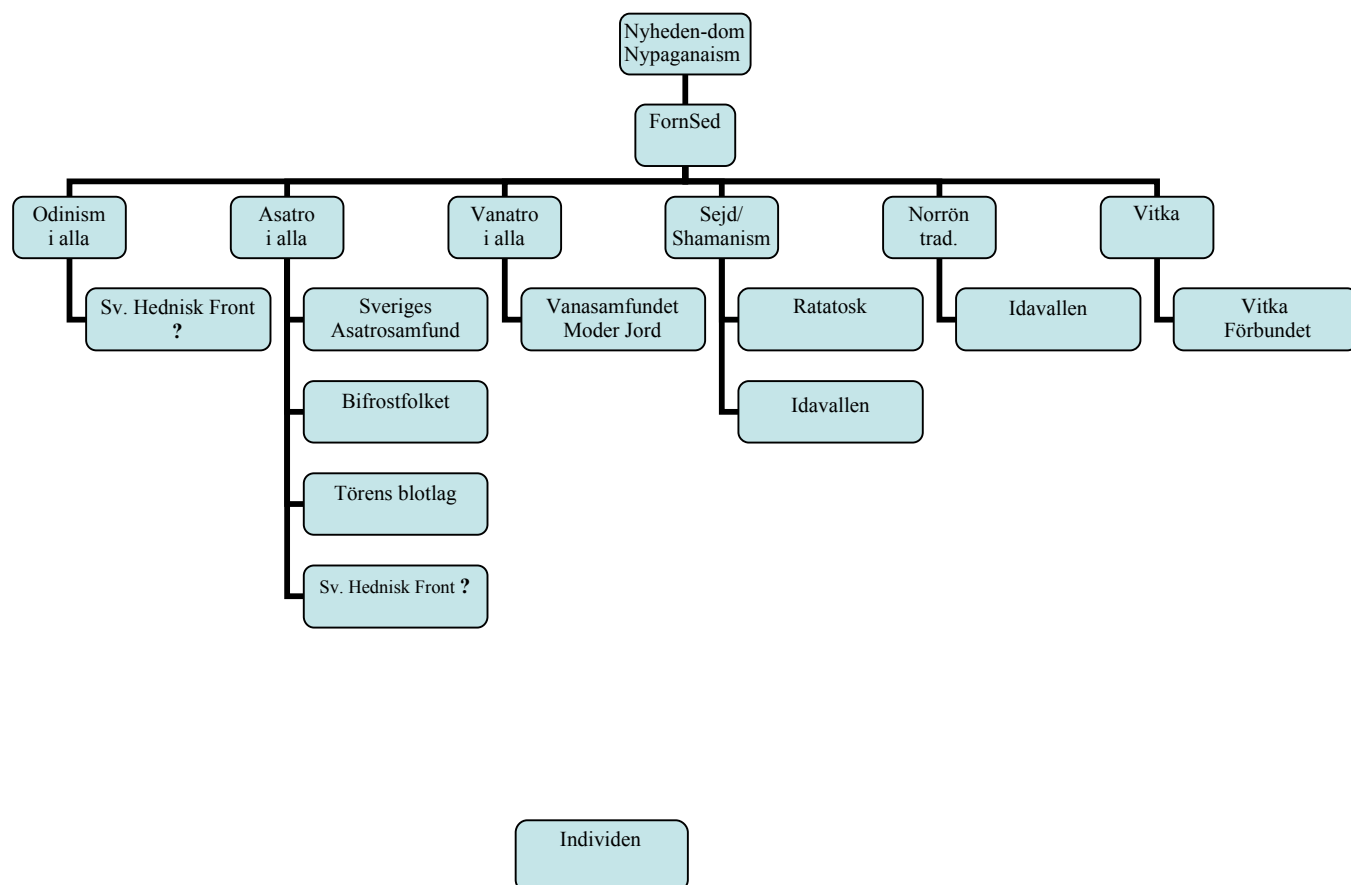

Fig. 3. Svensk Hednisk Front saknar numera en aktiv hemsida, och har inte heller något för tillfället fungerande diskussionsforum men ska enligt uppgift omfatta rasistiska ideal. Eftersom jag inte själv kunnat konstatera att detta påstående är giltigt i skrivandets stund, måste Svensk Hednisk Front behandlas utan förutfattade meningar, och placeras därför på två tänkbara positioner men med ett frågetecken efter.

Ingen organisation som enbart inriktat sig på *norrön folklig tradition* har hittats, ändå har Idavallen placerats där, eftersom Idavallen fått utgöra exempel på organisation som omfattar denna tro. Påpekas bör att Idavallen omfattar även andra inriktningar.

Bifrostfolket och Törens blotlag ingår inte i min undersökning, men de ges ändå här som exempel. De återfinns på nedan angivna Internet-adresser. Jag har här valt att länka direkt till den sida där kriterier för medlemskap och inställning till rasism finns.

Bifrostfolket: <http://hem.passagen.se/bifrostfolket/vi.html> 2007-01-19.

Törens blotlag: <http://www.network54.com/Realm/Toren/nidsta.htm> 2007-01-19.

5 Metod och avgränsningar

Min undersökning omfattar två steg. Dels ska jag:

1/ Identifiera olika nyhedniska inriktningar på (nivå 3) – och sedan hitta lämpliga representanter för dessa (nivå 4) och på så vis försöka få en så representativ bredd som möjligt i min undersökning.

2/ Bedöma om de valda representanterna (utifrån ovan givna nivåer) omfattar värderande rasdifferentiering och/eller kan kopplas till nynazism/rasism utifrån de fyra frågeställningarna jag angivit under punkt ”3 Syfte och frågeställningar” i detta arbete. Under denna process är min intention även att i möjligaste mån ta hänsyn till vad de undersökta rörelserna själva anser och själva säger sig stå för.

Identifiering av nyhedniska rörelser

Eftersom mitt arbete är begränsat av både tidsaspekter såväl som rumsaspekter måste jag agera ekonomiskt.

Jag kommer att försöka få en så representativ bild av den fjärde nivån⁹⁰ som möjligt. Där kommer jag att hålla mig till de rörelser vars rötter finns inom det nordiska området, eftersom sådana rörelser tidigare undersökts och alla befunnits vara mer eller mindre vänligt sinnade till nynazism och rasism. (Jag tänker exempelvis på Gardell, Kaplan och Dahls undersökningar respektive artikel.)

Sedan kommer jag att leta efter lämpliga representanter/organisationer för de nyhedniska rörelser med nordiska kopplingar som jag hittat och som också är svenska. Dels för att det är en tydlig begränsning men också för att man kanske kan förmoda, att rörelserna ungefärligen lever och verkar under samma förhållanden.

Jag har tidigare i detta arbete motiverat och förklarat de punkter/frågeställningar som jag valt att granska, i de valda rörelserna/organisationerna. När jag så granskat dessa punkter, kommer jag sedan att diskutera i vilken mån dessa organisationer kan tänkas omfatta en värderande rasdifferentiering eller ha kopplingar till nynazism. Naturligtvis kan jag hamna i det läget att

⁹⁰ Mitt förslag till hur man skulle kunna kategorisera olika nyhedniska rörelser.

tveksamheter uppstår. I sådana fall måste tyngst hänsyn tas till vad rörelserna eller deras talesmän/taleskvinnor själva anger i frågan, eftersom detta är angett i syftesformuleringen.

Jag kommer vidare att hålla mig till enbart rörelser som finns på Internet. Dels ger detta ett vidgat geografiskt utbud samtidigt som jag själv slipper arbetet att åka runt i landet, det blir även lättare att hitta rörelserna tack vare effektiva sökverktyg. En annan fördel är att en hemsida på Internet förmodligen är väl genomtänkt, och formad på ett sådant sätt att den verkligen visar vad föreningen vill vara eller strävar efter att bli. Ytterligare ett motiv till att välja rörelser på Internet är att man kan misstänka, att rörelser med nynazistiska/rasistiska sympatier gärna vill visa sig offentligt. Mot detta kan invändas att även det motsatta förhållandet kan förekomma – att man vill verka i det tysta.

Ett argument mot att enbart fokusera organisationer på Internet och att i största mån ta hänsyn till vad de själva säger sig stå, är att de aktuella rörelserna kanske inte vill visa sitt rätta ansikte utåt. Å andra sidan är mina fyra frågeställningar till för att kunna komma åt möjliga ”smygrasism” och skulle tveksamheter dyka upp kommer de då att lyftas upp till diskussion. Men det är också så, att om en organisation verkligen vill dölja sin verkliga natur, finns alla möjligheter till detta. Å andra sidan är detta något som är giltigt för alla sorters organisationer men i vardagslag utgår man vanligen från att de är vad de utger sig att vara. Jag väljer därför att behandla de nyhedniska organisationer i min undersökning på samma sätt som jag skulle ha behandla andra kristna, muslimska eller buddhistiska föreningar. Draget att välja organisationer och rörelser som fungerar som paraplyorganisationer där flera intressenter är inblandade är också ett led i att försöka få tag på ”sanningen”. Paraplyorganisationer bör rimligen ge röst åt majoriteten sina medlemmars åsikter – och paraplyorganisationer representerar då *flera* föreningar eller inriktningar.

Nackdelen med dessa avgränsningar är att jag missar väldigt många mindre sammanslutningar, och att vissa sammanslutningars fulla och hela åsikter inte riktigt når fram på en paraplyorganisationens hemsida. En annan nackdel med material taget från Internet är att det kan försvinna från en dag till en annan. Därför kommer jag att printa ut kopior av det material som själva undersökning bygger på och min intention är att förvara och bevara detta material på ett sådant sätt att uppgifter kan kontrolleras, om så önskas.

Allra sist ska jag även låta talesmän/kvinnor för de granskade rörelsernas få ta del av min studie, för att de om så önskar, ska kunna ge kommentarer, förtydliganden eller korrigeringar till felaktiga tolkningar från min sida.⁹¹

Eftersom jag i mitt syfte angett att jag ska undersöka i vilken mån de utvalda nyhedniska rörelserna kan kopplas till rasism eller nynazism kan det vara bra att ha motiverat och grupperat flera möjligheter för sig själv, i en diskussionen, eftersom den annars kanske rätt lätt blir statiskt och onyanserad. Nedan görs ett försök till att motivera och gruppera fler möjliga klasser i diskussionen av rasism.

5.1 Grupperingar

Nedan följer delar av ett system som Creutz explicit föreslår och som även Perman delvis ger uttryck för i sin mejlkorrespondans – och vilket känns relevant för min undersökning. Emellertid har jag justerat och expanderat det föreslagna systemet – i avsikt att göra det bättre lämpat för min aktuella och även kanske kommande undersökning. Jag har alltså slagit ihop kategorierna rasism och nazism, eftersom skalan emellan dem annars kan bli så stor och glidande. Jag har infört begreppet rashygien och rasvärdering eftersom det bör bli en ofrånkomlig följd för den ultimata rasideologin och den ultimata rasismen. Därmed har jag också skapat en distinkt skiljelinje mellan rasism/nazism och rasmedvetna (och allt där under), vilket är av godo i just det här arbetet, då mitt främsta syfte endast är att undersöka och diskutera i vilken utsträckning vissa nyhedniska rörelser har rasistiska/nazistiska kopplingar/ideal eller inte.

- **Rasism /Nazism** (rasdifferentiering, rasvärdering och rashygien i alla dess former)
- **Rasmedvetna** (olika raser är olika men alla är lika värda)
- **Etnicism** (olika kulturer är olika och bör ej blandas, men alla är lika värda)
- **Etniskt medvetna** (olika kulturer är olika men alla är lika värda)
- **Klasshierarkier** ("olika ätter, klasser, socialgrupper, kaster och kön är olika och har sin givna plats i samhällshierarkin")

⁹¹ Genom mejl kontaktade jag samtliga organisationerna en vecka före jul och informerade dem om möjligheten att få redigera just det jag skrivit om dem själva. Endast två av de granskade föreningarna valde att läsa igenom mitt arbete och ge kommentarer: forts följer s 31 Vanasamfundet Moder Jord samt Sveriges Asatrosamfund. Tänkbara orsaker till att inte fler tog tillfället i akt, kan ha berott på att jag använt gamla mejladresser, ev. kan krånglande datorer och Internet inverkat samt närheten till jul. (Trots allt är det ju ett arbete att läsa igenom en sådan här uppsats och kommentera den.)

- **Neutrala** – i den meningen Perman uttrycker som: ”det är inte upp till KOLLEKTIVET att bestämma vem som tillhör gruppen, det är upp till INDIVIDEN att känna efter sin egen tillhörighet, eller önskan om tillhörighet. Den andliga tillhörigheten är HELT ENKELT INTE en fråga om vad en del människor tycker om andra människor, det är en fråga mellan dig själv, personligen och makterna.”⁹²

6 Undersökning

6.1 Nyhedniska organisationer

6.1.1 Odinismens representant – ingen på Internet svensk aktiv rörelse hittad

Genom litteratur och mejl har jag hittat flera svenska religiösa nyhedniska rasistiska *före detta* organisationer. Någon *nu existerande* svensk rasistisk rörelse på Internet (under november och december månad år 2006) då undersökningen utfördes, återfanns inte. Detta trots många försök med olika sökord. (Däremot återfanns privata hemsidor med religiöst/rasistiskt innehåll och även internationella organisationers hemsidor med religiöst/rasistiskt innehåll.) Andra rasistiska/politiska hemsidor (utan den religiösa aspekten av nyhedendom), både privata och i organisationers regi återfanns också.

Enligt uppgift lär ändå minst en religiös rasistisk rörelse för närvarande existera och denna organisation ska enligt uppgift heta Svensk Hednisk Front – och av vilken man kunde hitta vissa spår på Internet. En hemsida med copyright angiven 2003⁹³ och där senaste ”nyheten” är ”Hotet mot Anundshög” (daterad 03-09-21). På denna hemsida hänvisar man till två nya Internetadresser (se nedan) och där man uppenbarligen avsåg att fortsätta den virtuella verksamheten.

På den gamla hemsidan gavs uttryck för en slags nyhedendom som man själv kallade/kallar för odalism (av urnordisk o_ila, norrönt ó_al och svenska odal/adel) och som man definierat:

Däremot strävar vi efter att återinföra ett germanskt levnadssätt i vårt moderna samhälle, och att återupptaga våra urgermanska moraliska värderingar, vår ursprungliga livssyn och världsåskådning. Dessa tidlösa kodex, vilka har sina rötter i forntiden, som lever och frodas i

⁹² Privat mejlkorrespondens. 2006-10-31, 05:47:08

⁹³ <http://web.archive.org/web/20031206185305/www.heathenfront.org/shf/index.php> 2006-12-13.

nutiden, och sträcker sig mot framtiden kommer att ledsaga vårt folk in i framtiden; på vår väg långt bortom stjärnorna.

Genom återvändandet till det som för oss är naturligt, vill vi framhäva vårt folks obändiga vilja att se bortom horisonten, att söka sanningen och att sträva efter en ökad förståelse för helheten, en ökad och verklig självkänedom både för oss som individer och som ett folk; ty det är inom den andliga världen vårt folks verkliga styrka slumrar. Denna strävan är något vi väljer att kalla odalism.⁹⁴

Om Svensk Hednisk Front fortfarande finns och om de värderingar som Svensk Hednisk Front ger uttryck för, på den gamla hemsidan fortfarande stämmer, kan man tolka organisationen som en religiöst/politisk rörelse där inte de gamla gudarna i sig är föremål för lika stor dyrkan, som den forna tidens förhållningssätt. Religionen blir alltså den forna tidens förhållningssätt och den förmodade germanska människotypen.

För våra förfäder var det nämligen en fullständigt främmande tanke att skilja på det sakrala och det profana. Detta innebär i korthet att våra förfäders vardagsliv präglades av deras livssyn, deras världsåskådning och deras moraliska värderingar vilka i sin tur var djupt förankrade i och nära sammanbundna med deras tro. Man levde med och i sin tro. Det är först i den moderna västerländska kulturen man så ödesdigert nog skiljt båda dessa sfärer åt, och det är vår målsättning att återknyta förbindelsen mellan dem.⁹⁵

På denna hemsida gavs också uttryck för åtminstone en stark medvetenhet om rastillhörighet. Svensk Hednisk Front uppger att man vill arbeta med att vägleda folket, men främst ungdomen, att förstå och bejaka de egna blodsbundna moraliska värderingarna, samt att återge en germansk identitet och sammanföra undertryckta arketyper.⁹⁶ Uttalanden som ”nordiska folks positiva säregenheter [---] under tusen års kristligt (och senare kapitalistisk) mörker har blivit undertryckt”⁹⁷ ger sammantaget också en känsla av att man även omfattade/omfattar en positiv syn på rashygien och en värdering av raser. De återgivna citaten och referaten är sådant som alltså är hämtat från en gammal och inte längre aktuell hemsida, enligt webbansvariga för sidan, därför kommer inte detta heller att tas med i denna undersökning, eftersom jag strävar efter att ge en bild av dagens rörelser. Likväl känns det motiverat att nämna dess existens, eftersom jag funnit virtuella spår av den.

En av adresserna som hänvisades till var <http://www.asatro.se/> och denna adress skulle enligt den gamla hemsidans uppgift, ha innehållit den nya hemsidan för Svensk Hednisk Front. Där fanns emellertid endast raderna: ”This is it. The Heathen Front is no more.”

⁹⁴ <http://web.archive.org/web/20031224020958/www.heathenfront.org/shf/intro3.php> 2006-12-13.

⁹⁵ <http://web.archive.org/web/20031224020958/www.heathenfront.org/shf/intro3.php> 2006-12-13.

⁹⁶ <http://web.archive.org/web/20031224021125/www.heathenfront.org/shf/intro4.php> 2006-12-13.

⁹⁷ <http://web.archive.org/web/20031206191020/www.heathenfront.org/shf/odal.php> 2006-12-13.

Den andra adressen som man (på den äldsta hemsidan) hänvisade till, var <http://www.heathenfront.org/forum/viewforum.php?f=13>. När jag kom dit hittade jag något som visserligen hette Heathen Front Forum och som skulle kunna ha varit ett diskussionsforum. Sidan var dock inaktiv och budskapet som besökaren möttes av var: ”Sorry, but this board is currently unavailable. Please try again later”. Med största sannolikhet var detta ändå ett forum där man hyllat rasbiologiska och rashygieniska principer, eftersom tre symboler (placerade i det övre vänstra hörnet) föreställande en droppe (blod?), ett sädesax samt mjölner (Tors hammare) - vilket sammantaget gav rasistiska konnotationer. Dessa rasistiska konnotationer stärks av två uppsatser⁹⁸ utlagda på Internet (gymnasienivå) som bekräftar att Svensk Hednisk Front då uppsatserna skrevs (vt 98 + ht 98) var en rasistisk organisation.

6.1.2 Asatrons representant - Sveriges Asatrosamfund⁹⁹

Sveriges Asatrosamfund är en ideell paraplyförening för så kallade godeorden¹⁰⁰ (enskilda eller lokala föreningar) har ett råd (styrelse), stadgar och beslutande årsmöte. Godeorden, som utgörs av medlemmarna, ska vara Sveriges Asatrosamfunds bas och dessa lokalföreningar ska ha stor självständighet. De ska själva fungera som ideella föreningar med egen styrelse och medlemsavgifter. Godeorden väljer två egna representanter till Sveriges Asatrosamfunds råd. Rådet i det rikstäckande samfundet ska sedan stödja de lokala Godeorden. Detta görs bland annat genom ett antal arbetsgrupper. Dessa är Ceremonigruppen, Forskargruppen, Gydja- och Godegruppen (ansvariga för gemensamma högtider) och Vivårdarna. Samfundet uppger att man eftersträvar stor öppenhet.¹⁰¹ Man säger om sig själv:

Vi kallar oss Sveriges Asatrosamfund, trots att vi egentligen inte tycker att "asatro" är det lämpligaste namnet. Vi vill hellre använda beteckningen "forn sed", men det skulle vara alltför kryptiskt gentemot resten av samhället. Genom att "asatro" ingår i namnet, förstår alla ungefär vad vi håller på med. Även de som aldrig kan tänka sig att gå med i vårt samfund ska kunna få reda på vilka vi är och varför vi finns. Vi har en uttalad social inriktning och stor öppenhet. Det har vi haft ända från början, och det har verkligen bidragit till att vi har uppfattats positivt.¹⁰²

Varje godeord är i princip en helt egen ideell förening men man har några grundkrav på de godeord som ska anslutas. Det centralaste är att godeorden har stadgar som innehåller vissa

⁹⁸ <http://www.utb.falun.se/hbo/projekt/religion/religionvt98/Svensk%20Hednisk%20Front/shf.htm> samt <http://www.utb.falun.se/hbo/projekt/religion/religionht98/Svensk%20hednisk%20Front/SHF.HTM> (båda 2006-12-13).

⁹⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/> 2006-10-12.

¹⁰⁰ Typ föreningar eller församlingar.

¹⁰¹ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html#sedveten>. 2006-10-12.

¹⁰² <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#vadSA> 2006-12-12.

minimikrav. I dessa minimikrav ingår att man ska ha en icke-rasistisk och demokratisk inställning – vilket betonas starkt – samt att man inte får blota med levande djur och att man inte får använda förbjudna droger vid högtider och blot. Godeorden ska också uppfylla alla krav som finns på en vanliga ideell förening. De godeord eller individer som inte uppfyller detta, uteslutes.¹⁰³ Noterbart är att man under rubriken ”Riktlinjer” på hemsidan anger att man står för: ”[E]n aktiv tro på, och blotande till, våra nordiska gudar *och naturväsen* samt en individuell gudsuppfattning där varje medlem äger rätt att blota till sin fulltrogne.”¹⁰⁴ Här finns alltså både tron på nordiska gudar och naturväsen, vilket på ett bra sätt illustrerar den samexistens som tidigare i någon mån diskuterats i detta arbete.

Övrigt intressant, och för detta arbete relevant information, är att man på sin hemsida rest en så kallad nidstång mot alla som missbrukar asatron och den forna seden (rasister och nynazister).¹⁰⁵ Att sätta nid mot någon var – eller är – en form av verbal förbannelse, som under vikingatid (och dessförinnan) inte var något man ryckte på axlarna åt. Ordets makt ansågs vara mycket stort. I Egil Skallagrimssons saga omtalas exempelvis en träta mellan Egil och kung Eirik Blodýx, där en nidstång så småningom reses och förorsakar olycka.

6.1.3 Vanatrons representant – Vanasamfundet Moder Jord¹⁰⁶

Samfundet är ett registrerat trossamfund som ser Moder Jord som den skapande kraften. Man har en så kallad Vävcirkel som är ledningsgrupp/styrelse. I vävcirkeln ingår de som fullföljt den fördjupade invigningscirkeln och är aktivt verksamma inom samfundet. Vävcirkeln är också ett utvecklingsorgan som arbetar med utveckling av samfundet och ritualer. Därutöver uppstår spontana cirklar kring olika projekt eller aktiviteter. Eftersom man menar att den representativa demokratin inte fungerar demokratiskt, arbetar man istället med direktdemokrati och deltagarna i cirklarna diskuterar sig fram tills man är överens.¹⁰⁷ Namnet Vanasamfundet har antagits därför att man omfattar den nordiska traditionen och då speciellt Vana-ätten. Man menar att hos vanerna möttes gudinna och gud på lika villkor och får därför symbolisera ett jämställt samhälle, samt illustrera vikten av att utveckla och värdera både yin- och yangkraften. Samtidigt anser man att ”Kraften är Kraften oberoende vad man kallar

¹⁰³ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#vadSA> 2006-12-08.

¹⁰⁴ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/riktlinjer.html> 2006-12-12.

¹⁰⁵ <http://www.asatrosamfundet.se/tingsplatssidor/nidstang.html> 2006-12-12.

¹⁰⁶ <http://www.moderjord.org/> 2006-12-08.

¹⁰⁷ <http://www.moderjord.org/organisation.html> 2006-12-12.

den”.¹⁰⁸ Alla är välkomna som medlemmar, så länge som Moder Jord står i centrum. *Vanasamfundets* policy för medlemskap, är att man välkomnar människor som ser Gudinnan som en skaparkraft, människor som vill verka för en ekologisk livsstil och man värnar mångfalden och alla varelsers lika värde. Förutom att man som medlem ska dela samfundets grundvärderingar innebär även medlemskapet att man betalar in en medlemsavgift. Centrala tankar och grundvärderingar kan sammanfattas som:

[Eftersom Gudinnan] ständigt skapar en mångfald av varelser vill vi värna mångfalden. Naturens och arternas mångfald men också tankarnas och idéernas mångfald. Det vi, inom Moder Jordsamfundet, har gemensamt är att vi anser att Gudinnan finns och att hon är en skapande kraft. På vilket sätt hon är en skapande kraft, och hur man närmar sig henne finns det många olika tankar kring, precis som det finns olika åsikter om vad som är väsentligt att fokusera på. Som tur är behöver inte alla ha samma idéer och samma fokus - tvärtom berikar det oss om några fokuserar på ekologi, några på skapande och andra på ceremonier och personligt växande.¹⁰⁹

Vidare sägs även: ”Alltså är man välkommen som medlem om [man] knyter an till t ex afrikansk, grekisk eller keltisk tradition så länge grunden är shamansk/naturorienterad och Moder Jord står i centrum.”¹¹⁰

6.1.4 Nyshamanismens/sejdens representant – Ratatosk som uppgått i Idavallen¹¹¹

Ratatosk¹¹²

Ratatosk var det nätverk för nyshamanism som jag från början hade tänkt undersöka, eftersom denna sammanslutning av allt att döma var en organisation med ren inriktningen på shamanism/sejd. Dessvärre för denna undersökning har Ratatosk genomgått en förvandling. Man uppger själva på sin hemsida att Ratatosk gradvis blivit mer löst i konturerna och att aktiviteterna har blivit av en mer sluten karaktär. Föreningen Ratatosk är inte längre aktiv även om dess medlemmar fortfarande är verksamma, så att säga rent privat. Ratatosk uppmanar och rekommenderar därför hemsidans besökare att vända sig till den lokala föreningen Idavallen (Stockholm), om man är intresserad av shamanism. Ytterligare ett alternativ för den av shamanism/sejd intresserade är: Centrum för Shamanskt Utforskande¹¹³, men eftersom detta inte är en förening i ordets riktiga bemärkelse med styrelse och stadgar,

¹⁰⁸ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹⁰⁹ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹¹⁰ <http://www.moderjord.org/gavidare.html>. 2006-12-12.

¹¹¹ <http://www.multiart.nu/ratatosk/> 2006-10-13 © <http://www.idavallen.org/> 2006-10-13.

¹¹² <http://www.multiart.nu/ratatosk/> 2006-12-10.

¹¹³ <http://www.shamancentrum.nu/> 2006-12-10.

utan mer verkar vara av forum-typ där man måste var medlem för att kunna få tillgång till material, beaktar jag inte detta nätverk som tänkbart objekt i min undersökning, utan låter istället Idavallen stå som representant för shamanism och sejd.

*Idavallen*¹¹⁴

Idavallen¹¹⁵ är en lokal sammanslutning för nordiska naturreligioner och i vilken Ratatosk har gått upp i.

Idavallen vill vara och är en samlingspunkt för norrön andlighet, menat att tjänstgöra som en mötesplats där olika medlemsföreningarna har egna speciella inriktningar. Dessa inriktningar kan vara och inrymma asatro, baltisk traditionell religion, finsk folktro, nordisk shamanism, samisk religion, svensk folktro, traditionell skandinavisk häxkonst eller vanatro. Idavallen är öppet för grupper/cirklar som är både traditionalistiska och nyskapande, eller för de med blandad inriktning.¹¹⁶

Verksamheten är organiserad i mindre självstyrande grupper (cirklar) medan det övergripande ansvaret ligger på en styrelse som bland annat organiserar ”Skapande samtal” samt andra gemensamma aktiviteter. Idavallen arbetar i ”traditionell svensk folkrörelse- och föreningstradition, med föreningsdemokrati som en självklar grundval” allt enligt paragraf 3 i föreningens stadgar. ” vilket även i klartext förtydligas som att man har ”en inställning som innebär religiös tolerans och religionsfrihet, att man tar avstånd ifrån all form av rasism och diskriminering.”¹¹⁷

Och eftersom man tror på offentlighetsprincipen finns alla styrelseprotokoll och årsmötesprotokoll öppet för alla medlemmar. Målsättningen är att alla medlemmar ska kunna granska verksamheten fullständigt. Ett annat mål är att ha ett absolut minimum av medlemsavgifter, dessutom vill man begränsa administration och byråkrati till minsta möjliga.¹¹⁸

¹¹⁴ <http://www.idavallen.org/> 2006-12-10.

¹¹⁵ Föreningen **Idavallen** hette från början, **Stockholms Godeord**. Därför står det fortfarande Stockholms Godeord på vissa ställen i tidiga protokoll.

¹¹⁶ <http://www.idavallen.org/om.html> 2006-12-12.

¹¹⁷ <http://www.idavallen.org/formalia/stadgar.html> 2006-12-12.

¹¹⁸ <http://www.idavallen.org/om.html> 2006-12-12.

6.1.5 Den norröna traditionens och trons representant -

Eftersom inte någon sammanslutning för ren norrön andlighet och tradition överhuvudtaget kunnat hittas, finns ingen enskild representant för detta i undersökningen. Noterbart är ändå att både Sveriges Asatrosamfund¹¹⁹, och Idavallen¹²⁰ säger sig omfatta även denna sida av Forn sed, och att Vanasamfundet i sin egen presentation säger:

Vanasamfundet heter vi för att vi förbinder oss med *den nordiska traditionen [min kursiv.]* och Vana-ätten. [---] Samtidigt vet vi att Kraften är Kraften oberoende vad man kallar den. Alltså är man välkommen som medlem om knyter an till t ex afrikansk, grekisk eller keltisk tradition så länge grunden är shamansk/naturorienterad och Moder Jord står i centrum.¹²¹

6.1.6 Vitkarörelsens representant – Vitka Förbundet

I Vitkaförbundets egen presentation, på hemsidan kan man läsa:

Vitka Förbundet är ett ideellt och partipolitiskt obundet förbund som bildades sommaren 1987 under namnet Swedish Wicca Association. Fram till våren 2000, gick vi under namnet Svenska Vitka Förbundet.¹²²

Av detta förstås att Vitka och Wicca är två varandra närstående rörelser. Vitka verkar så att säga vara en svensk gren av häxrörelse. Förutom denna inriktning på häx-kunskap och häx-kraft säger man även att föreningen är till ”för människor som tror på eller är intresserade av häxkraft, shamanism, wicca, druider, asatro och andra hedniska traditioner. Förbundet fungerar som ett nätverk där ensamarbetande medlemmar kan få kontakt med varandra.”¹²³

Vidare motsätter man sig all sekterism och deklarerar att man önskar se ”alla linjer; wicca, shamanism, hedendom, jordreligioner och liknande som vördar Gudinnan, Guden, naturen och Moder Jord.” som medlemmar.¹²⁴ Förbundet organiseras som en förening och man välkomnar alla som fyllt 18 år och stöder förbundets målsättningar och värderingar (som finns angivna i paragraf 2 i förbundets stadgar och som i stora drag refererats ovan) samt betalar medlemsavgift.¹²⁵

Stadgar finns att läsa på hemsidan, likaså när årsmöte och andra aktiviteter ska arrangeras, men däremot uppges inte namnen på de medlemmar som utgör styrelsen – eller råd som det

¹¹⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/riktlinjer.html> 2006-12-12.

¹²⁰ <http://www.idavallen.org/om.html> 2006-12-12.

¹²¹ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹²² <http://www.vitkaforbundet.se/malsattning.html> 2006-12-12.

¹²³ <http://www.vitkaforbundet.se/malsattning.html> 2006-12-12.

¹²⁴ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

¹²⁵ <http://www.vitkaforbundet.se/medlemskap.html> 2006-12-12.

heter här - offentligt.¹²⁶ Förbundets medlemmar finns över hela Sverige, från Malmö till Kalix.¹²⁷

Man deklarerar att: ”VF [Vitka Förbundet] tar helt avstånd från all slags skademagi.”¹²⁸ Noterbart är att Vitka Förbundets hemsida är den, av de i undersökningen fokuserade hemsidor, som är minst meddelsam om vad exempelvis den egna synen omfattar och vilken riktning man står för. Detta kan tänkas vara ett resultat av, intentionen att samla ”olika linjer” och att man ”inte har för avsikt att bedriva sekterism eller följa något manifest för tron”.

6.2 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?

Biologiska och geografiska rötter betraktas inte som kriterium för *Sveriges Asatrosamfund*. Däremot märker man att förhållandet till de kulturella rötterna är viktiga. Exempelvis uppger man att man inom samfundet vill medvetandegöra och utforska både asatron och den forna seden med utgångspunkt ifrån seder och traditioner¹²⁹ - men utöver detta tillåter man sig även att: ”[F]rån tillförlitliga källor inspireras och ge nytt liv åt sed som varit försummad och åsidosatt. Eddan, sagalitteraturen och vetenskaplig forskning kan utgöra sådana källor.”¹³⁰ Man är helt klar över att detta är ett *återskapande* av den forna seden, och som sådant både ett sökande bakåt men också ett blickande framåt:

Vårt samfund har en modern inriktning. Det betyder att vi inte försöker "återuppväcka" en asatro, som den såg ut för 1000 år sedan. Vi använder inte myterna och sagorna som norm, utan som inspiration. Vi firar de blot som känns meningsfulla för oss att fira idag. Vi eftersträvar inte en "historisk teater". Den forna seden har aldrig varit ett slutet system, den utger sig inte för att ha alla svar, och den utvecklas vidare då omvärlden kräver det. Däremot är den forna seden oss en grund, en plattform, som vi har som hjälpmedel att utveckla vårt förhållande till oss själva, samhället och naturen.¹³¹

Man säger aldrig på sin hemsida att medlemskap grundar sig på vare sig biologiska, geografiska eller kulturella rötter, däremot: ”Vi finns till för alla som på ett eller annat sätt är intresserade av den nordiska seden - i forntid såväl som i nutid”¹³². Man säger också att man

¹²⁶ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

¹²⁷ <http://www.vitkaforbundet.se/faq.html> 2006-12-12.

¹²⁸ <http://www.vitkaforbundet.se/malsattning.html> 2006-12-12.

¹²⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#vadSA> 2006-12-12.

¹³⁰ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/riktlinjer.html> 2006-12-12.

¹³¹ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#Inledning> 2006-12-12.

¹³² <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/omsamfund.html> 2006-12-12.

finns till för sådana som är som intresserade av ”våra gamla Gudar och forn folktrö”¹³³ och för den som ”tycker att nordisk sed eller asatro, anpassad till dagens samhälle, är ett viktigt och bra religiöst alternativ”¹³⁴.

Här kan man som läsare av hemsidan fundera över formuleringen ”våra Gudar”. Även om detta är en neutral formulering, finns möjligheten att göra en negativ tolkning om man är illasinnad, nämligen att Sveriges Asatrosamfund utåt vill låta påskina en rumsren policy men att man samtidigt under ytan, ändå omfattar rasistiska ideologier. På förekommen anledning tog jag därför kontakt med Mikael Perman, talesman för samfundet. Mikael Perman svarade, och tillbakavisade påståendet att ”våra Gudar” skulle kunna tolkas omfatta en rasistisk ideologi.

I sitt svar redogör Mikael Perman för tre strikt skilda inriktningar av Asatron. Dessa inriktningar som han redogör för liknar mycket de kategoriseringar Mattias Gardell gör; dels den rasistiska varianten, dels den etniska (som inte är diskriminerande men väl metagenetisk – och som kräver någon form av nordisk koppling någonstans för att bevilja medlemskap) och så dels den som Sveriges Asatrosamfund omfattar och som Perman benämner som den kulturella gemenskapen:

Asatro som är uttalat inriktad på den KULTURELLA gemenskapen, och som sådan förstås EJ diskriminerande och nazistisk. Det betyder att vi tycker att religionen är till för de som KÄNNER ATT, eller HAR EN ÖNSKAN att tillhöra den kultursfären, rent andligen.

Denna tredje inriktning är alltså den som SAs står för.

Alltså, för att understryka, det är inte upp till KOLLEKTIVET att bestämma vem som tillhör gruppen, det är upp till INDIVIDEN att känna efter sin egen tillhörighet, eller önskan om tillhörighet.

Den andliga tillhörigheten är HELT ENKELT INTE en fråga om vad en del människor tycker om andra människor, det är en fråga mellan dig själv, personligen och makterna.¹³⁵

Det Mikael Perman säger är alltså att det är upp till individen att känna efter, var tillhörigheten finns. Som bärare av fyrkantiga glasögon, måste man ändå här pröva och fundera över formuleringen ”känna efter”. Som bekant finns fler sätt än att genom officiella stadgar mota iväg en icke-önskvärd medlem från en förening – exempelvis genom en kylig och ovälkommande attityd.

¹³³ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html> 2006-12-12.

¹³⁴ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html> 2006-12-12.

¹³⁵ Privat mejlkorrespondens. 2006-10-31, 05:47:08.

Denna misstänksamhet faller dock platt till marken då man läser vidare i Mikael Permans mejl:

Jag deltar i en liten blotgrupp på ca 10 personer, och i den finns det t.ex. en person som har grekiskt ursprung, en som har en finsk förälder, en som har en tysk förälder. (Personligen har jag till hälften samiskt ursprung, så frågan är om det räknas som svensk?)

Alltså i en grupp på tio personer, så räknas åtminstone tre som att vara invandrare. Vilket i stort väl ungefär motsvarar samhället i sig. Då är det fråga om människor som är KULTURELLT integrerade i det svenska samhället, men väl medvetna om sin dubbla bakgrund (dit hör även jag!)

Vi har även haft några medlemmar som faller in i en annan kategori, de är t.ex. av sydamerikanskt indianskt ursprung, men då de är i Sverige, går de med i SAs, för det är deras NÄRMASTE liknande religiösa inriktning.¹³⁶

Därmed menar jag att Mikael Perman givit fullt tillräckliga argument för att man ska kunna säga att det blotlag som han deltar i, *inte* kan kategoriseras som rasistiskt¹³⁷. Dels är alla officiellt välkomna och dels finner sig uppenbarligen personer med annan bakgrund än den svenska, väl till rätta i gemenskapen. Mikael Perman menar att detta även är giltigt för Sveriges Asatrosamfund - och detta stöder den bild som ges på samfundets hemsida och den nidstång som där har rests i det virtuella rummet av samfundets ordförande Henrik Hallgren¹³⁸.

Hur är det då med kulturella rötter? På samfundets hemsida uttrycker man att: ”Asatrosamfundet finns till för dig som tror att det är lättare att möta andra kulturer och deras traditioner, när man känner till sin egen.”¹³⁹ Mikael Perman har skrivit en artikel i sammanslutningens organ: Mimers Källa nr. 3 (1997) och denna artikel är utlagd på sammanslutningens hemsida (med författarens tillstånd). Där säger han, att han ofta får frågan om varför han vill försöka återuppväcka asatron, och varför han inte väljer någon annan, existerande religion istället. Hans personliga svar på detta är att han inte tror att man kan välja kultur. ”Om man försöker att helt gå över i en annan kultur tvivlar jag på att man lyckas om man inte flyttar till det land där kulturen finns sedan gammalt, eller är en person med mycket speciella förutsättningar. Istället för att försöka ta till sig en ny kultur, tror jag det är bättre att

¹³⁶ Privat mejlkorrespondens. 2006-10-31, 05:47:08.

¹³⁷ Blotlaglet som sådant är inte med i Sveriges Asatrosamfund (ännu) - däremot är blotlagets medlemmar även (enskilda) medlemmar i S. As.

¹³⁸ <http://www.asatrosamfundet.se/tingsplatssidor/nidstang.html> 2006-12-12.

¹³⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html> 2006-12-12.

man försöker omforma och berika den kultur man är uppväxt i.”¹⁴⁰ Mikael Perman kommenterar även det man gjort inom Yggdrasilgillet:

[Där] har man lyckats mycket bra med att inspireras och omforma, till exempel har man tagit grunderna från indianska svetthyddeceremonier och omformat dessa enligt en skandinavisk symbolvärld. Allt för att skaka liv i en nästan utdöd andlig inställning till vårt eget stenbad och bastu. Just detta exempel har varit en inspiration för mig.¹⁴¹

Mikael Perman reser alltså inget motstånd till det som kommer ifrån andra kulturer:

Visst kan vi äta pizza, bära jeans, eller lyssna på reggae. Jag talar om de mer grundläggande förhållandena i vår kultur. Våra högtider. Hur vi uppfattar förhållandet mellan man och kvinna. Vårt förhållande till naturen. Vår uppfattning om samhället. [---] Många religioner kan ha positiva delar, men de passar inte in i vår miljö, vår tid eller vårt samhälle. Då kan vi inspireras, men inte ta över utan anpassning. Någon enstaka gång hittar vi bitar som vi kan ta över direkt.¹⁴²

Vanasamfundet Moder Jords hemsida tar inte heller upp något om vare sig om biologiska eller geografiska rötter. Elisabet Vanarot som är taleskvinna för *Vanasamfundet Moder Jord* och som vänligt besvarat mina frågor säger:

Vi har idag en medveten hållning på hemsidan i att skriva vad vi är, vad vi gör och vad vi är för, inte att definiera vad vi inte är/gör. Alltså står det inte att vi är mot rasism utan att vi är för mångfald. (Det står inte heller att vi inte ägnar oss åt sexriter utan istället så står det lite om våra ritualer - en diskussion som varit uppe eftersom det är en uppfattning som i och med da Vinci-koden blev ganska etablerad, dvs att gudinnetroende ägnar sig åt sexriter).¹⁴³

Gällande kulturella rötter (precis som hos Sveriges Asatrosamfund) finns emellertid ett visst bejakande. Den kulturella aspekten tas upp när man säger sig omfatta den nordiska traditionen och motiveringen till varför man tagit den gudomliga vana-ätten till sitt hjärta.¹⁴⁴ Noterbart är dock att man även berör ett slags *globalt* kulturellt rotsystem i *Gudinnetröten*:

Grunden för *vanasamfundet Moder Jord* är den Stora Modern som föder och när oss. En uråldrig bild som vi människor levt med under större delen av vår artexistens. Professor Åke Hultkrantz skriver: 'Så mycket är dock klart att Modergudinnan är den, arkeologiskt sett, först kända gestalten i mänsklighetens religiösa panteon.' Vi i *Moder Jord-samfundet* ser Gudinnan som världens och livets skaperska.¹⁴⁵

Idavallens förhållande till biologiska och geografiska rötter, liknar både Sveriges Asatrosamfunds och *Vanasamfundet Moder Jords* i det hänseendet att dessa ”rot-relationer” inte är intressanta för religionerna som sådana. I och för sig inbegriper *Idavallen* mer än shamanism, men i en artikel om shamanism (skriven av Herbert Edlund) och utlagd på

¹⁴⁰ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#vadSA 2006-12-12>.

¹⁴¹ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#Inledning 2006-12-12>.

¹⁴² <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#Inledning 2006-12-12>.

¹⁴³ Privat mejlkorrespondens. 13 december 2006-12-13, 15:41:35.

¹⁴⁴ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html 2006-12-12>.

¹⁴⁵ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html 2006-12-12>.

Idavallens hemsida¹⁴⁶, ser man att relationerna till biologiska rötter eller geografiska rötter inte är särskilt betonat. Där sägs visserligen att en person som aspirerar på att få bli shaman ibland kan få hjälp med utbildningen, av avlidna släktingar (genom ett slags besättelse) men detta kan likaväl ske genom döda schamaners andar. Genom läsningen av Edlunds artikel kan man förstå att målet för en shaman främst är att ”söka hjälpa sjuka människor återfå hälsan”. Och för att detta mål ska nås, är alltså varken biologiska eller geografiska rötter centrala. Shamanens ämbete verkar kunna erhållas på många sätt och i stort sett av vem som helst. Det *kan* ärvas men det kan även fås på annat sätt. Det väsentligaste i shamanens tillblivelseprocess är den själsliga inställningen och förmågan, samt utbildning. Härvidlag spelar så klart kunskapsarv och traditioner en viktig roll – alltså i viss mån de kulturella rötterna – men dessa kan alltså bli tillgängliga för vem som helst oavsett bakgrund.¹⁴⁷

Inte heller *Vitkaförbundet* tar ställning till biologiska eller geografiska rötter. Vitkaförbundet skiljer sig från de andra redovisade samfundet så till vida, att Vitkaförbundet inte på något särskilt sätt betonar tradition eller kulturella rötter på sin hemsida – även om man nog får anta att denna ingrediens finns med även i detta förbund, eftersom man gärna ser ”andra linjer” (”shamanism, wicca, druider, asatro och andra hedniska traditioner”)¹⁴⁸ som medlemmar i förbundet och dessa ”andra linjer” kan sägas stå för det kulturella arvet.

6.3 Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?

Inget sägs explicit om jämlikhet eller ojämlikhet mellan könen avseende *Sveriges Asatrosamfunds* egen inställning. Emellertid ger samfundets kassör uttryck för sin syn på kvinnan och hennes ställning, när han i sin presentation säger att några av andledningarna till att han sökt sig till den hedniska tron, var just anpassningen till den nordiska naturen, demokrati och en hög värdering av kvinnan.¹⁴⁹ (Mikael Perman har tidigare citerats i detta arbete där även han gett uttryck för ungefär samma sak.) Därutöver kan man notera att samfundets styrelse består av 5 män och 1 kvinna – och där posten som sekreterare innehas av kvinnan. Inget nämns eller antyds om rashygien. Beträffande inriktning på sexualitet sägs klart och tydligt, att detta inte är något som samfundet lägger sig i eller ens bryr sig om.¹⁵⁰

¹⁴⁶ <http://www.idavallen.org/artiklar/shamanism.html> 2006-12-12.

¹⁴⁷ <http://www.idavallen.org/artiklar/shamanism.html> 2006-12-12.

¹⁴⁸ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

¹⁴⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/styrelsen.html> 2006-12-12.

¹⁵⁰ <http://www.asatrosamfundet.se/tingsplatssidor/fragorsvar.html> 2006-12-12.

Vanasamfundet Moder Jord förhåller sig inte rasbiologi eller rashygien på sin hemsida. Eftersom så lite i just detta ämne fanns att läsa, mejlade jag till Vanasamfundet Moder Jord och på min begäran besvarar taleskvinnan Elisabet Vanarot tålmodigt, hur Vanasamfundet ställer sig i frågan homosexualitet versus heterosexualitet:

Kroppen är en gåva från vår Stora Moder och hon säger: "ty se alla handlingar av kärlek och välbehag är mina ritualer"¹⁵¹. Kärlek är ett möte mellan två människor. Varken kön, hudfärg eller nationalitet på de inblandade har betydelse. Sker mötet i kärlek och välbehag så är det en av hennes [den Stora Moderns] ritualer och eftersom Hon är vår skaperska och kraftkälla så förhåller vi oss positiva till hennes ritualer.)¹⁵²

Detta styrks av det som framkommer på Vanasamfundets hemsida:

Moder Jord-samfundet ser Gudinnan som världens och livets skaperska. Hon skapar alla arter som finns här på jorden. Eftersom hon ständigt skapar en mångfald av varelser vill vi värna mångfalden. Naturens och arternas mångfald men också tankarnas och idéernas mångfald.¹⁵³

Man märker också tydligt att kvinnan inte ses enbart som ett medel för rasens fortbestånd. Detta eftersom man motiverar samfundets valda namn (*Vanasamfundet*), med att hos vanerna möttes Gud och Gudinna på ett jämställt sätt och att detta kan sägas vara symbolen för ett jämställt samhälle, som man vill vara med och utveckla.¹⁵⁴ Föreningens vävcirkel/styrelse består också av 11 personer, varav samtliga är kvinnor.¹⁵⁵

På *Idavallens* hemsida står inget som kan föra tankarna till rasbiologi, renrasighet eller rashygien. Inget heller finns att finna om sexualitet eller kvinnans position - om man inte tolkar att det i stadgarnas paragraf 3 anges som kriterium för medlemskap, att alla hugade aspiranter till Idavallen måste ta avstånd från diskriminering. Vad diskriminering avses här, anges däremot inte, men en tänkbar tolkning av diskriminering är sådan som förekommer på grund av kön.¹⁵⁶ Idavallens styrelse består av 7 personer, varav 4 är kvinnor.¹⁵⁷

Vitkaförbundet anger inget som tyder på att man omfattar ideologiska rasistiska tankar. Inte heller något om sexuella preferenser, kvinnans position eller uppgift. Däremot förstår man att detta är ett förbund dominerat av kvinnor, eftersom endast 12% utgörs av män enligt

¹⁵¹ Elisabet Vanarot citerar en text som på engelska heter "Charge of the Goddess" (kan hittas på Wikipedia) . Texten har ingen officiell författare, den är enligt Vanarot sprungen ur den Brittiska wiccarörelsen någon gång på 30-talet, men används även inom den svenska Vitkarörelsen. Återigen ett bevis för en harmonisk samexistens.

¹⁵² Privat mejlkorrespondens. 2006-12-16, 15:24:02.

¹⁵³ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹⁵⁴ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹⁵⁵ <http://www.moderjord.org/organisation.html> 2006-12-12.

¹⁵⁶ <http://www.idavallen.org/formalia/stadgar.html> 2006-12-12 .

¹⁵⁷ <http://www.idavallen.org/formalia/styrelsen.html> 2006-12-12

hemsidan.¹⁵⁸ Därav kan man kanske dra slutsatsen att här inte finns någon ojämlikhet till kvinnors nackdel.

6.4 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?

Enligt den forna seden är människan inte skapelsens krona. *Sveriges Asatrosamfund* menar istället att naturens resurser bör användas med vördnad och ansvar. Den ekologiska balansen är grundföreställningen för livet. Naturen är inte bara en resurs, som man i bästa fall är rädd om, utan den forna seden ser människan som en del av naturen.¹⁵⁹

Vanasamfundet Moder Jord delar Sveriges Asatrosamfunds syn på naturen och människan, och går kanske till och med snäppet längre:

Det är Moder Jords kropp vi lever av och på. Hon är påtagligt närvarande hela vårt liv, från den dag vi föds till den dag vi dör. Vi väljer att leva våra liv i medveten kontakt med henne. Vi vill medverka till att fler människor återknyter kontakten med den Stora Modern och därmed hittar kraft att värna livet och allt levande.¹⁶⁰

Förutom ovan citerade ord, finns på hemsidan också i menyn till vänster, en länk som heter ”miljö/konsumtionstips”, där man samlat länkar som man inte tycker har någon sund miljö- eller affärsetik. Exempelvis ”Nafia: bojkotta Nestlé”¹⁶¹ (Nestlékoncernen ger sken av att följa WHO's rekommendationer om amningen i tredje världen, men samtidigt delar de ut gratis vällingpulver på BB så mödrarnas mjölkproduktion upphör - och vilket naturligtvis gör att mammorna sedan är tvungna att köpa dyra produkter. Bojkotten stöds av bla Amningshjälpen, Rädda Barnen och Miljöpartiet. Vidare kan man på samma sida läsa:

Vill du handla bananer med samvetet i behåll? Då ska du undvika märket Bonita som säljs på ICA. Företaget Noboa som står bakom Bonitabananerna får lägst betyg i en etik- och miljögranskning som presenteras i tidningen Råd & Rön. Undersökningen visar hur olika bananföretag tar hand om sina medarbetare och om de följer miljöregler. De rättvisemärkta bananerna är överlägset bäst i test. Bland de stora multinationella bananföretagen är Chiquita det minst dåliga. Chiquita är bra på miljöhänsyn, och snäppet över medel när det gäller att behandla sina medarbetare väl. Ur ICA kuriren nummer 11, 2004.¹⁶²

Idavallens syn på relationen mellan människa och natur framgår inte klart utifrån hemsidan. Däremot sägs att Idavallen vill fungera som en mötesplats för grupper som omfattar Nordisk

¹⁵⁸ <http://www.vitkaforbundet.se/faq.html> 2006-12-12.

¹⁵⁹ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html#natur> 2006-12-12.

¹⁶⁰ <http://www.moderjord.org/ommoderjord.html> 2006-12-12.

¹⁶¹ <http://www.moderjord.org/LankarBojkotta.html> 2006-12-12.

¹⁶² <http://www.moderjord.org/LankarBojkotta.html> 2007-01-19.

naturreligion, och som varande naturreligion kan man anta att synen präglas av hänsyn och vördnad till naturen.¹⁶³

Vitkaförbundet formulerar inte något speciellt fokus gällande natur- och miljöfrågor i sin verksamhet. Däremot anges i stadgarna (paragraf 14) att i händelse av förbundets upplösande, ska förbundets eventuella ekonomiska överskott komma lämpliga ändamål till gagn. Exempel som naturvård och djurskydd anges explicit.¹⁶⁴

6.5 Hur förhåller man sig till samhället?

Sveriges Asatrosamfund fungerar alltså som en helt vanlig ideell demokratisk förening med vald styrelse, stadgar, årsmöte och allt annat som vi är vana vid att möta i en sådan. En av dessa stadgar innebär också att man explicit måste inordna sig under svensk lag, vilket är rätt anmärkningsvärt¹⁶⁵ och vittnar förmodligen att man någon gång, av någon anledning (fördomar?) under tidens lopp varit tvungen att förhålla sig. Samfundet uppger att det är öppet för alla godeord som anser sig tillhöra den forna seden, och som står för Samfundets grundläggande stadgar och värderingar.¹⁶⁶

Vanasamfundet Moder Jord anser att direktdemokrati är den enda fungerande formen av demokrati och har därför valt, att även i sitt samfund arbeta efter detta – trots att man även ser det som en långsam väg att gå. De säger också explicit att man:

[S]trävar efter ett samhälle byggt på samordning, istället för rangordning. Denna arbetsform innebär att varje deltagare har sin/sina roller i varje enskilt sammanhang. Ledarens roll är att samordna vilket ledaren inte har i hierarkiska organisationer.¹⁶⁷

Man kan också läsa på hemsidan, att de bland många andra aktiviteter även vill agera politiskt. Exempelvis ger man en indirekt uppmaning till sina medlemmar att gå ut ur Svenska Kyrkan – *inte* för att Svenska Kyrkan står för en annorlunda tro – utan för att Svenska Kyrkan är en av Sveriges största skogsägare (som missköter sig). Detta genom att sätta ut en länk som för läsaren till ett dokument färdigt att skrivas ut och fyllas i för utträde ur Svenska Kyrkan.

¹⁶³ <http://www.idavallen.org/om.html> 2006-12-12.

¹⁶⁴ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

¹⁶⁵ Undertecknad har varit föreningsaktiv i mer än 30 år och jag kan inte erinra mig att detta uttalats så konkret någonsin, i någon av de föreningar som jag varit medlem i – även om det naturligtvis varit föreningar där laglydighet tagits för given!

¹⁶⁶ <http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/stadgar.html> 2006-12-12.

¹⁶⁷ <http://www.moderjord.org/organisation.html> 2006-12-12.

Dock betonas att utträde ur Svenska Kyrkan inte är ett krav för medlemskap i samfundet.¹⁶⁸ Sammantaget ser vi en organisation som grundar sig på demokratiska idéer och som genom demokratiska medel vill påverka i politiska frågor.

Idavallen och Sveriges Asatrosamfund har nästan ett identiskt förhållningssätt till samhället, om man bortser ifrån att Idavallen inte explicit uttalar att medlemmarna måste inordna sig under svensk lag (även om detta förutsätts). Formuleringar som röjer en vilja och intention att smälta in i det omgivande samhället lyder: ”Ha en demokratisk samhällssyn, acceptera och arbeta enligt svensk föreningspraxis i ideella föreningar.” samt ”ej använda otillåtna droger vid föreningens sammankomster”.¹⁶⁹

Vitka Förbundets paragraf 2 handlar om målsättning, som formuleras att Vitkaförbundet är ”allmännyttig, ideell samt partipolitiskt obunden”¹⁷⁰ samt att man tar helt avstånd från alla former av skademagi.¹⁷¹ Vidare att man vill sträva efter att förbundets alla medlemmar ska få fullständig rätt att utöva sin religion¹⁷², vilket kan ges betydelsen att man med lagliga medel vill påverka det samhälle man lever i. Viljan och intentionen att vara allmännyttig samt avståndstagandet från skademagi styrker denna tolkning.

7 Diskussion

7.1 Jämförelse mellan de olika rörelserna

7.1.1 Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter?

Biologiska och geografiska rötter ses inte som något viktigt kriterium får någon av de undersökta rörelserna. Tvärtom poängterar Mikael Perman som är talesman för Sveriges Asatrosamfund, i ett privat mejl, att det är upp till individen att känna efter var man själv hör hemma. På hemsidan finns också en väldigt klart uttalad antirasistisk hållning.

¹⁶⁸ <http://www.moderjord.org/medlemsskap.html> 2006-12-12.

¹⁶⁹ <http://www.idavallen.org/formalia/stadgar.html> 2006-12-12.

¹⁷⁰ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

¹⁷¹ <http://www.vitkaforbundet.se/malsattning.html> 2006-12-12.

¹⁷² http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-12.

Vanasamfundet Moder Jord anger både genom Elisabet Vanarot och sin hemsida, att man står för mångfalden i alla sammanhang.

De övriga rörelserna förhåller sig inte till frågan. Anledningen kan naturligtvis vara att man inte vill skylta med en positiv ståndpunkt avseende biologiska eller geografiska rötter (rastillhörighet). Men möjligheten finns också att frågan aldrig har aktualiserats för Idavallen eller Vitka Förbundet, och därför har man kanske inte heller förhållit sig till problematiken. Ett annat tänkbart scenario kan vara att de likt Vanasmafundet inte tycker att man behöver deklarerat vad man *inte är*. Noterbart i det här sammanhanget är, att föreningar av vad slag det vara må, sällan förhåller sig till rot-relationer av biologisk och geografisk art i sina stadgar eller policy, utan tar för givet att alla förstår att de inte främjar rasism eller rasfientlighet.

Det enda stället där biologiska rötter eller genetiskt arv eventuellt ibland kan ha en viss betydelse, är i de shamanska sammanhangen där en shamanfunktion *kan* ärvas. Men då ska också noteras att shamanfunktionen kan uppnås på andra sätt än genom arv och att shamanfunktionen aldrig uppnås *enbart* genom det biologiska arvet. I det här fallet torde också det genetiska arvet *inte* röra sig så mycket om rastillhörighet, som familjetillhörighet. Genom läsningen av en artikel (utlagd på hemsidan) skriven av Herbert Edlund, kan man förstå att målet för en shaman främst är att ”söka hjälpa sjuka människor återfå hälsan”. Och för att detta mål ska nås, är alltså varken biologiska eller geografiska rötter centrala. Det väsentligaste i shamanens tillblivelseprocess är den själsliga inställningen och förmågan, samt utbildning. Härvidlag spelar så klart kunskapsarv och traditioner en viktig roll – alltså i viss mån de kulturella rötterna – men dessa kan alltså bli tillgängliga för vem som helst oavsett bakgrund.

De kulturella rötterna, eller kulturarvet, kan konstateras spela en stor roll för samtliga rörelser utom möjligen Vitka Förbundet. Några säkra slutsatser i denna fråga gällande Vitka Förbundet kan emellertid inte dras. Det troliga är ändå att det kulturella arvet spelar en stor roll, även här, trots att inget på hemsidan explicit anger detta.

På Sveriges Asatrosamfunds hemsida uttrycker man att Asatrosamfundet finns till för den som tror att det är lättare att möta andra kulturer och deras traditioner, när man känner till sin egen. Detta sammantaget är möjligt att tolka, inte i första hand som ett sökande efter enbart

kulturella rötter, utan även ett sökande efter en egen identitet. En plats i ett sammanhang för individen.

Medlemskap i de undersökta rörelserna verkar av allt att döma vara tillgängligt för alla vuxna människor – oavsett ras eller hudfärg – under förutsättning att man stöder målsättningar och andra stadgar som av föreningen formulerats. Dock bör det noteras att Sveriges Asatrosamfund med skärpa tillägger, att alla medlemmar förväntas lyda Sveriges lag och att man i Idavallen förväntar sig ett demokratiskt förhållningssätt – något som säkert är giltigt även i de andra rörelserna men inte formuleras eller uttalas så tydligt som hos Sveriges Asatrosamfund och Idavallen.

Några uttryck för en metagenetisk modell, sådan som Gardell funnit hos sina undersökta rörelser i U.S.A., har inte hittats.

7.1.2 Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?

Inget sägs om rashygien någonstans, kanske helt logiskt eftersom rastillhörighet och biologiska rötter inte var av intresse för någon av rörelserna.

Inget sägs heller explicit om jämlikhet eller ojämlikhet på rörelsernas hemsidor förutom hos Vanasamfundet Moder Jord, där man tydligt märker att kvinnans roll är central, dels eftersom föreningens vävcirkel/styrelse består av 11 personer, varav samtliga är kvinnor och dels med ledning av namnet kan dra den slutsatsen. Dessutom vill man där verka för ett jämlikt samhälle där man och kvinna likt vanernas gud och gudinna kan på lika villkor mötas. Däremot formuleras inget liknande på Sveriges Asatrosamfunds hemsida - men två enskilda medlemmars inställning redovisas i detta arbete, och där det görs gällande att en av anledningarna för medlemskapet i Sveriges Asatrosamfund var anpassningen till den nordiska naturen, demokrati och en hög värdering av kvinnan. Idavallens styrelse består av 7 personer, varav 4 är kvinnor men i övrigt sägs inget om inställning till jämlikhet. Vitka Förbundet är ett förbund dominerat av kvinnor, eftersom endast 12% utgörs av män enligt hemsidan. Angående sexualitet uttalas heller inget explicit någonstans, förutom hos Sveriges Asatrosamfund, där man deklarerar tydligt att inriktning på sexualitet, inte är något som samfundet bryr sig om det minsta. Vid en privat mejlkorrespondens framgår dock med

önskvärd tydlighet att Vanasmafundet Moder Jord inte har någon som helst homofobisk inställning, utan bejakar kärlek mellan såväl homosexuella som heterosexuella par.

7.1.3 Hur ser man på naturen och miljöfrågor?

En relativt samstämmig bild har vuxit fram genom redovisningen av de olika samfundens och rörelserna. Forn sed verkar stå för att naturens resurser bör användas med vördnad och ansvar. Den ekologiska balansen är grundföreställningen för livet. Naturen är inte bara en resurs, som man i bästa fall är rädd om, utan man ser människan som en del av naturen.

Hos Vanasamfundet Moder Jord ses Jorden som en egen gudomlighet:

Det är Moder Jords kropp vi lever av och på. Hon är påtagligt närvarande hela vårt liv, från den dag vi föds till den dag vi dör. Vi väljer att leva våra liv i medveten kontakt med henne. Vi vill medverka till att fler människor återknyter kontakten med den Stora Modern och därmed hittar kraft att värna livet och allt levande.¹⁷³

Idavallens syn på relationen mellan människa och natur är inte uttalad men man kan nog på goda grunder anta att samma syn av hänsyn och vördnad till naturen finns här, som hos de andra rörelserna. Inte heller Vitka Förbundet formulerar något speciellt fokus gällande natur- och miljöfrågor i sin verksamhet men i händelse av förbundets upplösande, anger man att förbundets eventuella ekonomiska överskott ska komma exempelvis naturvård och djurskydd till del.

7.1.4 Hur förhåller man sig till samhället?

Sveriges Asatrosamfund fungerar som en helt vanlig ideell demokratisk förening med vald styrelse, stadgar och årsmöte. Dessutom anges speciellt att medlemmarna måste inordna sig under svensk lag, vilket inte vanligt i ordinära föreningars stadgar. Detta vittnar förmodligen att man någon gång, av någon anledning under tidens lopp varit tvungen att förhålla sig i frågan. En rimlig och trovärdig tolkning av att man inkluderat detta i sina stadgar är att man vill vara en del av samhället och att man vill verka med demokratiska medel. Idavallen och Sveriges Asatrosamfund har nästan ett identiskt förhållningssätt till samhället, om man bortser ifrån att Idavallen inte explicit uttalar att medlemmarna måste inordna sig under svensk lag (även om detta verkar förutsättas). Formuleringarna som visar detta lyder: ”Ha en

¹⁷³ <http://www.moderjord.org/gavidare.html>. 2007-01-03.

demokratisk samhällssyn, acceptera och arbeta enligt svensk föreningspraxis i ideella föreningar.” samt ”ej använda otillåtna droger vid föreningens sammankomster”.¹⁷⁴

Vanasamfundet Moder Jord anser att direktdemokrati är den enda fungerande formen av demokrati och har därför valt, att även i sitt samfund arbeta efter detta. Man kan också läsa på hemsidan att de bland många andra aktiviteter även vill agera politiskt. Genom sin uppmaning till sina medlemmar att gå ut ur Svenska Kyrkan med anledning att Svenska Kyrkan är en av Sveriges största skogsägare (som missköter sig) märker vi att man vill påverka i politiska frågor men att man vill göra det på ett lagenligt och demokratiskt vis.

Vitkaförbundet vill vara ”allmännyttig, ideell samt partipolitiskt obunden” dessutom tar man helt avstånd från alla former av skademagi. Vidare vill man sträva efter att förbundets alla medlemmar ska få fullständig rätt att utöva sin religion, vilket kan ges betydelsen att man med lagliga medel vill påverka det samhälle man lever i. Viljan och intentionen att vara allmännyttig samt avståndstagandet från skademagi styrker denna tolkning.

7.2 Sammanfattande diskussion

Syftet för denna undersökning var att undersöka i vilken utsträckning rasistiska ideal finns hos svenska nyhedniska rörelser och likaledes i vilken mån man kan hitta kopplingar till nynazism. Utifrån fyra frågeställningar har jag försökt skärskåda de utvalda rörelsernas ideologier och att döma av dessa har jag inte kunnat finna att något av dessa rörelser omfattar en värderande rasdifferentiering eller rashygien i någon form. Jag har heller inte funnit någon klasshierarkism eller etnicism. En svaghet i undersökningen är att ingen riktig representant för odinism eller norrön andlig tradition och folketro har undersökts.

Här skulle det kanske kunna argumenteras för att Sveriges Asatrosamfund uppvisar ideologiska drag av det senare eller en medvetenhet, men jag menar att i och med att man välkomnar medlemmar från andra kulturer, så har man så att säga redan där blandat kulturerna och på så sätt visas att någon differentiering inte är på tal – och med största sannolikhet inte heller någon värdering. Mikael Perman som vänligt svarat på mina mejl säger också: ”Istället för att försöka ta till sig en ny kultur, tror jag det är bättre att man försöker omforma och berika den kultur man är uppväxt i.” Här finns således inget rabiatt motstånd mot nya och

¹⁷⁴ <http://www.idavallen.org/formalia/stadgar.html>. 2007-01-03.

andra influenser, utan det jag mer tolkar som ett sökande efter en identitet och som ett utslag av vad man säger på sin hemsida:

Vårt samfund har en modern inriktning. Det betyder att vi inte försöker "återuppväcka" en asatro, som den såg ut för 1000 år sedan. Vi använder inte myterna och sagorna som norm, utan som inspiration. [---]Den forna seden har aldrig varit ett slutet system, den utger sig inte för att ha alla svar, och den utvecklas vidare då omvärlden kräver det. Däremot är den forna seden oss en grund, en plattform, som vi har som hjälpmedel att utveckla vårt förhållande till oss själva, samhället och naturen.¹⁷⁵

Möjligen kan man säga att här finns en viss grad av rasmedvetenhet och ett etniskt medvetande, men den överskuggande ingrediensen verkar vara det jag tidigare formulerat och grupperat som "neutralt". Det är upp till individen att känna var han eller hon hör hemma – och hur han eller hon ska förhålla sig till sig själv, samhället och naturen – samt den forna seden. Alltså i högre grad ett identitetsökande än ett försök att dela upp världen efter raser.

Idavallen och Vitka Förbundet står inte heller för någon värderande rasdifferentiering, rashygien, etnicism eller klasshierarkism. Frågan är om rasmedvetenhet eller etnisk medvetenhet går att belägga här i ordets snäva bemärkelse, eftersom man hos Idavallen välkomnar inriktningar som "asatro, baltisk traditionell religion, finsk folktro, nordisk shamanism, samisk religion, svensk folktro, traditionell skandinavisk häxkonst och vanatro"¹⁷⁶. (Samisk, baltisk och svensk etnicitet är inte riktigt att betrakta som samstämmiga.) Idavallen är även öppet för grupper/cirklar som är både traditionalistiska och *nyskapande*, eller de med *blandad inriktning*.¹⁷⁷ Eventuellt kan man här gruppera en medvetenhet, men här blandas också allting i likhet med Vitka Förbundet som jämväl välkomnar: "wicca, shamanism, hedendom, jordreligioner och liknande som vördar Gudinnan, Guden, naturen och Moder Jord."¹⁷⁸

Vanasamfundet Moder Jord indikerar inte någon som helst värderande rasdifferentiering eller rashygien, etnicism eller klasshierarkism. Även här skulle man kunna säga att de här är rasmedvetna och etniskt medvetna i viss bemärkelse – men av allt att döma passar den neutrala grupperingen bäst även här, eftersom man hos Vanasamfundet Moder Jord kan förmärka en global tanke i konceptet av Moder Jord och gudinnans princip. Ett bejakande av en global tanke i konceptet av Moder Jord och gudinnans princip torde effektivt motverka krafter som arbetar för en värderande rasdifferentieringar.

¹⁷⁵ <http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#Inledning>. 2006-12-12.

¹⁷⁶ <http://www.idavallen.org/> 2006-12-21.

¹⁷⁷ <http://www.idavallen.org/> 2006-12-21.

¹⁷⁸ http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf 2006-12-21.

7.2.1 Studiens resultat versus tidigare forskning

Jag finner således att man inte kan förmärka några rasistiska ideal, eller hitta kopplingar till nynazism hos just de svenska nyhedniska rörelser som jag här undersökt – trots att deras värdering av kulturella rötter och kulturella arv oftast är mycket högt, i vars och ens respektive trosuppfattning.

Detta är rätt remarkabelt om man betänker vad som redovisats under rubriken ”Tidigare forskning” i detta arbete.

När det gäller en jämförelse mellan Gardells mer omfattande forskning och min egen studie kan man enkelt konstatera att vi inte har utgått från samma position. Dels behandlar Gardell specifikt vissa medvetet utvalda rasistiska rörelser, medan jag försökt hitta ett så brett urval som möjligt av nyhedniska rörelser och inriktningar (och inte letat efter några specifikt rasistiska), därtill har jag bara intresserat mig för frågor som *tillsammans kan* indikera att en rörelse står för en värderande rasdifferentiering. Dels har Gardell arbetat bland amerikanska rörelser och jag har fokuserat svenska dito.

Min studie går helt stick i stäv med det uttalande som Jeffrey Kaplan gör, om att McNallen's kompromiss med rasistiska element fortfarande skulle vara ett aktuellt förhållningssätt bland flertalet av de asatroende organisationerna idag.¹⁷⁹ Möjligen kan man tänka sig att Kaplans uttalande är adresserat till ett amerikanskt forum, och då giltigt där – men detta sägs inte - och därför kan jag tolka det som att min studie uppvisat helt andra resultat än Kaplans. Kaplan gör heller inga åtskillnader mellan/hos nyhedniska rörelser så som exempelvis asatro/odinism, vilket jag funnit och redogjort i mitt föreslagna exempel för kategoriseringar. Vidare har jag inte funnit hos mina granskade rörelser någon utmärkande orienteringen mot germansk religion – på det sätt som Stefanie von Schnurbein redogör för.¹⁸⁰ Inte heller har jag hittat något som indikerar att de nyhedniska rörelser som jag undersökt, gått i täten för den vita ariska fronten eller att rasism implicit eller explicit är grunden för de flesta asatroende grupperingarna, som Nicholas Goodrick-Clarke gjort.¹⁸¹

¹⁷⁹ Kaplan, 1998, s.110.

¹⁸⁰ Schnurbein, 2001, s. 120.

¹⁸¹ Goodrick-Clarke, 2003, s. 257.

Mellan Göran Dahls och mina egna resultat framkommer till synes oöverbryggeliga skillnader. Han säger: ”För det första är nyhedendomen själva centrum i den nya högers ideologi, och de andra beståndsdelarna cirklar kring denna.”¹⁸² Jag menar att om det verkligen vore så att nyhedendomen är själva centrum för den nya högers ideologi, borde detta framkommit någonstans hos någon av mina utvalda studieobjekt, eftersom jag strävat efter att få ett så representativt urval som möjligt. Det enda tänkbara objektet som skulle kunna matcha denna beskrivning är Svensk Hednisk Front, som inte finns med i min studie. Men även om man skulle beakta denna rörelse, är det fortfarande bara *en* representant av flera inom det nyhedniska fältet. Likaså säger Dahl att det kollektiva omedvetna är rotat till den jord, det territorium, som folket lever på, som en allmängiltig ideologi hos den nya högern.¹⁸³ Jag har inte funnit att något kollektivt omedvetet som är rotat till någon jord eller territorium hos någon av ”mina” rörelser. (Om denna uppfattning skulle finnas hos de undersökta rörelserna, har allihop i så fall förtigit detta för mig.) Jag kan alltså inte hålla med om att det skulle vara en allmängiltig ideologi hos den nya högern, som Dahl tidigare associerat så nära till nyhedendomen. Däremot skulle kanske Dahls resultat vara helt giltiga för organisationer liknande de, som Mattias Gardell undersökt i USA. Men eftersom jag inte hittat några sådan nu Internet-aktiva i Svenska förhållanden, kan jag alltså inte hålla med Dahl om att detta skulle vara allmängiltigt i skrivandets stund.

Vidare säger Dahl:

Jag har redan varit inne på att den nya högern ser det judiskt-kristna tänkandet som icke-europeiskt, och att detta rimmar mycket väl med en hätsk antiamerikanism. Här finns emellertid en annan mycket viktig dimension i hyllandet av det hedniska, det sant europeiska: naturomsorgen [...] naturomsorgen, det gröna, kritiken av framstegstänkandet, viljan att likt Wotan/Oden fridfullt ströva omkring i de nordliga och orörda skogarna och bergen. Kort sagt: här sträcks en arm ut inte bara till den antikapitalistiska vänstern utan även till miljörelsen och de Gröna.¹⁸⁴

Att nyhedniska rörelser är miljömedvetna och måna om att värna naturen är ett obestridligt faktum, och här korresponderar Dahls och mitt resultat helt och hållet. Däremot känns det lite reducerande att göra detta till en indikation för rasism.

Helene Löow påpekar att vikingatiden eller fornnordiska symboler inte i sig själva är nationalsocialistiska eller rasideologiska, men samtidigt menar hon ändå att den fornnordiska

¹⁸² Dahl, 2001, s. 143.

¹⁸³ Dahl, 2001, s. 133.

¹⁸⁴ Dahl, 2001, s. 143.

religionen och intresset för nordisk mytologi utgör en möjlig ingång och viktig länk, till just nyhedniska grupper. Här menar jag att man kanske skulle kunnat definiera sig bättre. För en läsare som inte har någon förförståelse av nyhedendom, är det mycket lätt att här dra förhastade slutsatser om att den fornnordiska religionen i sig eller den nordiska mytologin på något vis skulle vara en inkörsport för vem som helst, för att tillägna sig även rasistiska ideal.

Även Lodenius & Wikström menar att det finns rasistiska inslag även bland vanliga asatroende - även om dessa rasistiska inslag utgör en minoritet. Detta är något som inte jag har kunnat påvisa eller finna, men naturligtvis skulle det verkligen kunna vara så. Detta uttalande (om att det finns rasistiska inslag även bland vanliga asatroende - även om dessa rasistiska inslag utgör en minoritet”) är i så fall något, som även skulle kunna vara giltigt för andra församlingar och organisationer både med och utan, andra religiösa förtecken – och alltså inget specifikt för just nyhedendom. Rasism finns överallt, men att peka ut en speciell religiös grupp som bärare av detta - vilket den sammantagna forskningen gjort, för den eller de som inte har någon förförståelse - är en vanföreställning som Lodenius & Wikström här bidrar till att hålla kvar genom att formulera sig så otydligt.

Att som invandrare eller som homosexuell få möta kränkande attityder och behandling är med all säkerhet inte roligt – och något som alla, både vanliga medborgare och demokratiska samhällen är skyldiga att ta i tu med. Men det är säkert inte heller så roligt att kopplas samman med rasistiska ideal och nynazism, när man inte själv står för det. Man skulle till och med kunna säga att det förmodligen upplevs som ett förolämpande bemötande och en kränkande behandling för den drabbade icke-rasistiska hedningen.

7.2.2 Tänkbara orsaker till skiljda resultat

En av orsakerna till att den föreliggande studiens resultat korresponderar så dåligt med tidigare forskning kan vara att man i tidigare forskning utgått från ungefär samma studieobjekt, medan jag har utgått ifrån flera kategorier av nyhedendom och försökt hitta en så representativ bredd som möjligt av nyhedniska rörelser. I och med att jag har kunnat definiera begreppet ”den forna seden” som en övergripande rörelse, där många olika inriktningar rymts som i sin tur fått influenser ifrån väldigt många olika håll. Jag tänker här på indianska svetthyddeceremonierna diskuterade under punkten 6.2. samt vanasamfundet Moder Jords formulering på hemsidan av vikten att utveckla och värdera både yin- och yangkraften under

punkt 6.1.3. Idavallen är även öppet för grupper/cirklar som är både traditionalistiska och nyskapande, eller för de med blandad inriktning. Även Idavallen ger uttryck för en öppenhet för influenser från andra håll än den strikt nordiska. På hemsidan nämns: baltisk traditionell religion, finsk folktro, nordisk shamanism, samisk religion. Här kan man kanske då invända att baltiska, finska, nordisk shamanska och samisk religion skulle kunna inrymmas inom det nordiska – men frågan är om en strikt rasistisk eller nynazistisk hållning skulle inräkna dessa som strikt nordiska? Indianska svetthyddeceremonier och Ying&Yang influenser skulle i varje fall inte kunna räknas som nordiska ur ett strikt rasistiskt perspektiv (vilket är det perspektiv vi här måste beakta). Med många olika inriktningar och med olika influenser från många olika håll, blir det också i så fall svårt att motivera varför just en speciell andlig linje inte skulle vara välkommen. Samt att de aktuella rörelserna väljer att ge individen frihet att röra sig fritt och välja mellan de olika kategorierna av nyhedendom.

Ibland har nyhedendom och rasism mer eller mindre på en del håll hållits som synonyma. Först och främst måste man nog betrakta detta som en barnsjukdom. Så litet av forskning har lagts ner på nyhedniska rörelser och forn sed, att det dels uppstått en teorilöshet och dels en snedfördelning. Tunga namn med gedigen forskning har fokuserat på rasistiska rörelser och sedan har andra forskare kommit och följt de tidigare uppgjorda spåren – kanske för att det alltid är lättare att trampa på en redan befintlig stig än i obanad terräng. Och eftersom rasism och nynazism både är något som samhället vill motarbeta, faller det sig kanske naturligt att forska just där i första hand.

En annan orsak till den sneda bild som i vissa frågor vuxit fram, kan vara att man glömt bort den kontextuella faktorns betydelse. Mattias Gardell tar i sin undersökning upp och beskriver hur det amerikanska samhället utvecklats sig från en öppen rasism till en antirasistisk hållning på relativt kort tid och så sent som från mitten 1900-talet – och att möjligheten kan bedömas vara stor, att kvarlevor finns kvar från denna tid även idag.¹⁸⁵ I svenska förhållande torde inte riktigt samma sak vara giltigt – för även om Sverige hyst och hyser många fördomar samt klasssystem – är det mycket länge sedan ett officiellt samtycke funnits till en samhällsordning där man indelat vissa människor så tydligt efter ras och härkomst, som fri man och som slav.

¹⁸⁵ Gardell, 2001, s. 168.

Ytterligare en annan orsak kan vara att man har fokuserat på politiskt-religiösa nyhedniska rörelser vars historiska framväxt härstammar ifrån Hitlertiden, och som sådana anammat Hitlertidens reception av gamla skrifter och traditioner. Därvid har man eventuellt glömt att beakta, att de mer sentida och nytillkomna religiösa nyhedniska rörelserna som finns idag, skapar sig en egen bild och en egen reception av exempelvis eddorna och andra gamla källor – och därför inte med nödvändighet måste omfatta den ”hitlerianska receptionen”. På Vanasamfundet Moder Jords hemsida hänvisas och citeras exempelvis Professor Åke Hultkrantz¹⁸⁶ och Petra Junus artikel ”Gudinnor – levande symboler idag” är länkad.¹⁸⁷ Fler exempel finns, men som ligger utanför denna undersöknings ram.¹⁸⁸

En annan orsak till de skiljda resultaten kan vara den lättrorlighet som finns hos både individen och rörelserna, samt draget av ”lokalitet” hos blotlag eller andra små grupper. Det är svårt att få till stånd en gedigen forskning på rörelser som ena dagen är stora och livaktiga men som nästa dag har lagts ned, bytt namn eller gått upp i en annan form – ändå borde ju inte detta vara någon omöjlighet! Likaså är det svårt att ”komma åt” de små lokala blotlagen eller andra små grupper som existerar i ”oorganiserade” former.

En oundviklig reflektion gjord under detta arbete är att Gardells tre kategorier för nyhedendom¹⁸⁹ – och som varit funktionell i hans undersökning – ofta återkommer även i sammanhang där de inte fyller någon funktion. Min mening är att varken Nyhedendom, Forn Sed som sådana i sig själva, kan vara rasistiska eftersom den hämtar sina influenser ifrån så många olika håll. Det förefaller även otroligt att trosinriktningar som exempelvis Asatro, Vanatro eller någon annan inriktning (där källornas ursprung är att finna under det första årtusendet i modern tid) per automatik i sig själva skulle vara rasistiska. Ingen av kategorierna på nivå 1, 2 eller 3 i mitt föreslagna system för kategorisering av nyhedniska rörelser har någon rasism inbyggd i sitt system, så långt jag kunnat förmärka.¹⁹⁰ Mot detta skulle man kunna ställa den Odinism som jag inte kunnat komma åt i den här studien. (Frågan kvarstår ändå om Odinismen verkligen hör hemma på nivå 3. Detta skulle kräva en egen

¹⁸⁶ <http://www.moderjord.org/gavidare.html> 2007-01-19.

¹⁸⁷ <http://www.moderjord.org/gavidare.html> 2007-01-19.

¹⁸⁸ Ett sådant är diskussionsforumet Gimle, där många sådana diskussioner förts.
<http://www.drengskap.com/gimle/> 2007-01-19.

¹⁸⁹ Nyhedniska rörelser som välkomnar alla oavsett bakgrund, kön och sexuell läggning, grupper som inte har direkta rasistiska ideologier men som ändå helst välkomnar personer med heterosexuell läggning och nordiskt påbrå som medlemmar – s. k. etnisk asatro – samt de rasistiska grupperna.

¹⁹⁰ Här vill jag dock reservera jag mig gällande odinism som jag inte kunnat studera. Troligt är ändå att inte heller odinism har någon värderande rasdifferentiering inbyggd. Gregorius uttalande styrker den teorin.

undersökning) Däremot kan rasism helt klart förekomma på nivå 4 (organisationer) och hos individen (nivå 5) om dessa har rasistiska ideologier och sedan applicerar dessa genom sin tolkning på nivåerna ovanför. I det här sammanhanget bör man inte heller förglömma, att rasism även förekommer hos bekännare av den kristna tron, men så långt jag sett, har aldrig någon kategoriserat själva kristendomen i antingen neutrala och/eller rasistiska grupperingar.

8 Sammanfattning

Arbetes syfte har varit att undersöka i vilken utsträckning rasistiska ideal finns hos nu aktiva svenska nyhedniska rörelser på Internet och likaledes i vilken mån man kan hitta kopplingar till nynazism i de undersökta rörelserna. (I detta avseende har jag utgått ifrån att en värderande rasdifferentiering måste vara det mest framträdande draget för dylika ideologier.) Tonvikten har legat på rasism, eftersom man kan vara rasist utan att vara nazist. Däremot är det svårt att vara nazist utan att vara rasist.

Metod: Min undersökning har omfattat två steg.

1/ Identifiera olika nyhedniska inriktningar – och sedan hitta lämpliga representanter för dessa och på så vis försöka få en så representativ bredd som möjligt.

2/ Bedöma om de valda representanterna utifrån nedan givna frågeställningar omfattar en värderande rasdifferentiering.

Hur ser man på biologiska, kulturella och geografiska rötter? Är någon eller några av de ovan angivna kategorierna speciellt viktiga för ett medlemskap i de undersökta rörelserna?

Hur ser man på rashygien? Sexualitet och kvinnans position?

Hur ser man på naturen och miljöfrågor?

Hur förhåller man sig till samhället?

Under denna process har min intention varit att i möjligaste mån ta hänsyn till vad de undersökta rörelserna själva anser och själva säger sig stå för.

Undersökningsmaterialet har hämtats från hemsidor bland Internet-aktiva svenska nyhedniska rörelser. Till samtliga granskade rörelser har jag mejlat min färdiga studie, för att de vid behov skulle kunna få ge kommentarer, förklaringar, klargörande eller göra korrigeringar. Endast Sveriges Asatrosamfund och Vanasamfundet Moder Jord tog fasta på den möjligheten. Kontakten föranledde i båda fallen vissa förtydliganden i det slutgiltiga resultatet.

Resultatet av min studie gav vid handen att ingen av de granskade rörelserna kunde sägas ha rasistiska ideologier eller ha nynazistiska kopplingar. Detta var ett överraskande resultat med tanke på tidigare forskning.

Litteratur- och källförteckning

Tryckt

Goodrick-Clarke, Nicholas. *Black Sun: Aryan cults, esoteric nazism and the politics of identity*. London, 2003.

Hedendomen i historiens spegel: bilder av det förkristna Norden. Red. Raudvere, Andrén & Jennbert, 2005.

- Gregorius, Fredrik. ”Modern asatro och dess historia”.

Lindqvist, Galina. *Shamanic Performances on the Urban Scene*. Stockholm, 1997.

Lodenius, Anna-Lena & Wikström, Per. *Vit makt och blågula drömmar: rasism och nazism i dagens Sverige*. Stockholm, 1997.

Lööw, Heléne. *Nazismen i Sverige 1980-1999: Den rasistiska undergroundrörelsen: musiken, myterna, riterna*. Stockholm, 2000.

Modern paganism in World Cultures: Comparative Perspectives. Ed Michael F. Strmiska. Santa Barbara, 2005.

- Strmiska, Michael F. ”Modern Paganism in World Cultures: Comparative Perspectives”.
- Strmiska, Michael F. & Sigurdvinsson, Baldur A. ”Asatru: Nordic Paganism in Iceland and America”.
- Urquhart, Stephanie. ”Onward Pagan Soldiers: Paganism in the U. S. Military”.

Myter om det nordiska: mellan romantik och politik. Red. Raudvere, Andrén & Jennbert, Lund, 2001.

- Dahl, Göran. ”Den ’nya högern’ och nyhedendomen”.
- Gardell, Mattias. ”Vargavinter i Vinland: rasmystik, identitetspolitik och modern asatro i Förenta staterna”.
- Schnurbein, Stefanie von. ”Tysk religionsforskning och religionsförnyelse i ’nordisk’ anda sedan första världskriget”.

Odens öga: mellan människor och makter i det förkristna Norden. Red. Andrén, Anders & Carelli, Peter. Hälsingborg, 2006.

- Anders Andrén, ”Skandinavisk religion i tid och rum”.

Nation and Race: The Developing Euro-American Racist Subculture. Ed. Jeffrey Kaplan & Tore Björge. Boston, 1998.

- Kaplan, Jeffrey. ”Religiosity and the Radical Right: Toward the Creation of a New Ethnic Identity”.

Skott, Fredrik. *Asatro i tiden*, Göteborg, 2000.

Otryckt

Mejlkorrespondens emellan Gunnar Creutz och undertecknad.

2006-10-25, 14:24:11.

Mejlkorrespondens emellan Mikael Perman och undertecknad.

2006-10-31, 05:47:08

Mejlkorrespondens emellan Elisabet Vanarot och undertecknad

2006-12-13, 15:41:35.

2006-12-16, 15:24:02.

Internetadresser

Bifrostfolket

<http://hem.passagen.se/bifrostfolket/vi.html> 2007-01-19.

Charge of the Goddess

http://www.magicwicca.com/wicca/charge_goddess.html. 2006-12-22.

Gimle – Nordisk nätverk för Forn Sed

<http://www.drengskap.com/gimle/modules/dictionary/detail.php?id=770>. 2006-12-07.

http://www.drengskap.com/gimle/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=659&forum=13. 2006-12-07.

<http://www.drengskap.com/gimle/> 2007-01-19.

Idavallen

<http://www.idavallen.org/>. 2006-12-12.

<http://www.idavallen.org/om.html>. 2006-12-12.

<http://www.idavallen.org/artiklar/shamanism.html>. 2006-12-12.

<http://www.idavallen.org/formalia/stadgar.html>. 2006.

<http://www.idavallen.org/formalia/styrelsen.html>. 2006-12-12.

Ratatosk

<http://www.multiart.nu/ratatosk>. 2006-12-07.

Svensk Hednisk Front

<http://www.asatro.se/>. 2006-12-07.

<http://www.heathenfront.org/forum/viewforum.php?f=13>. 2006-12-12.

<http://web.archive.org/web/20031206185305/www.heathenfront.org/shf/index.php>. 2006-12-13.

<http://web.archive.org/web/20031224020958/www.heathenfront.org/shf/intro3.php>. 2006-12-13.

<http://web.archive.org/web/20031224021125/www.heathenfront.org/shf/intro4.php>. 2006-12-13.

<http://web.archive.org/web/20031206191020/www.heathenfront.org/shf/odal.php>. 2006-12-13.

Två uppsatser om Svensk Hednisk Front

<http://www.utb.falun.se/hbo/projekt/religion/religionvt98/Svensk%20Hednisk%20Front/shf.htm>. 2006-12-13.

<http://www.utb.falun.se/hbo/projekt/religion/religionht98/Svensk%20hednisk%20Front/SHF.HTM>. 2006-12-13.

Törens blotlag

<http://www.network54.com/Realm/Toren/nidsta.htm> 2007-01-19.

Sveriges Asatrosamfund

<http://www.asatrosamfundet.se/>. 2006-12-07.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html#sedveten>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#vadSA>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/riktlinjer.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/tingsplatssidor/nidstang.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/bibliotekssidor/artiklar/samfundspres.html#Inledning>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/omsamfund.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/vadvillvi.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/stadgar.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/omsamfundssidor/styrelsen.html>. 2006-12-12.

<http://www.asatrosamfundet.se/tingsplatssidor/fragorsvar.html>. 2006-12-12.

Vanasamfundet Moder Jord

<http://www.moderjord.org/>. 2006-12-12.

<http://www.moderjord.org/organisation.html>. 2006-12-12.

<http://www.moderjord.org/ommoderjord.html>. 2006-12-12.
<http://www.moderjord.org/LankarBojkotta.html>. 2006-12-12.

Vitka Förbundet

<http://www.vitkaforbundet.se/malsattning.html>. 2006-12-12.
<http://www.vitkaforbundet.se/faq.html>. 2006-12-12.
http://www.vitkaforbundet.se/vf_stadgar.pdf. 2006-12-12.
<http://www.vitkaforbundet.se/medlemskap.html>. 2006-12-12.

Wikipedia

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Hedendom> 2007-01-19